

Příloha č.3: Přepisy rozhovorů

1)

T... Tazatelka (Libuše Reichelová)

R... Respondent (Andrés)

Rozhovor s respondentem Andrésem proběhl 29. listopadu 2019 v pražské kavárně a do jisté míry sloužil jako pilotáž. Jeho délka je 38 minut.

S Andrésem se znám osobně řadu let, a tak jsem mu v úvodní části pouze návodné otázky přečetla s cílem zjistit, zda jsou srozumitelné. Odpovědi na ně již znám, tudíž by nebylo efektivní ptát se na ně znovu.

Atmosféra při rozhovoru byla poněkud napjatá, bylo vidět, že si Andrés odpovědi důkladně rozmýšlí a snaží se na ně odpovídat spisovně a krátce. Neodchyloval se od tématu, ale také se příliš nerozpovídal, spíše jen opravdu odpovídal přesně na to, na co jsem se ptala. Některé odpovědi mi přišly až strojené.

Na konci konstatoval, že mu tyto otázky přijdou jako vcelku osobní, což odráželo i jeho ne příliš velkou ochotu odpovídat.

T: Samozřejmě jak se jmenuje, celý jméno, kdy se narodil, jaký má momentálně občanství, jestli má český, jestli ne, tak proč, jestli by ho chtěl získat a kdy, nebo jestli v tom jako vidí nějaký problémy, nebo překážky, nebo jestli by chtěl dvojí občanství, jestli by si chtěl zachovat to svoje kubánský a proč popřípadě. Potom jak dlouho nyní žije v ČR, jestli už ČR navštívil v minulosti, proč třeba odjel, proč se zase vrátil a tak, to je asi srozumitelný ne? (Pozn.: Respondent se jmenuje Andrés David Uher, na Kubě Andrés David Nuñez Navarro, narodil se v roce 1999, má české i kubánské občanství. České občanství získal, když si ho osvojil manžel jeho matky. V ČR žije 9 let spolu s matkou a mladším bratrem, v Čechách nikdy předtím nebyl.)

R: Ano.

T: Pak je tady teda ohledně práce. Jestli v současné době pracuje, na jaké úvazek, popřípadě o jakou práci se jedná, na jaké pozici pracuje, jestli je s prací spokojený.. Seš s prací spokojený?

(Pozn.: Respondent pracuje jako barman v pražské kubánské restauraci la Bodeguita del Medio, kterou započal zhruba před rokem po nezdárném dokončení 2.ročníku SŠ, jejíž studium se rozhodl ukončit.)

R: Jsem s prací spokojený.

T: Jo? Nevylepšil bys jí jinak?

R: Ne.

T: Jaká je jejich pracovní historie v ČR, jak jsi získával svoje první zaměstnání v ČR, jestli ti někdo pomáhal. Pomáhal ti někdo, nebo to udělal sám?

(Pozn.: Práce v la Bodeguita del Medio je respondentovo první práce)

R: Udělal jsem to sám.

T: Všechno jo? Nikdo ti nepomáhal?

R: Z práce nikdo mi nikdy nepomáhal.

T: Ne jako z práce, jako s prací, s hledáním práce?

R: Ne.

T: Pomohli Ti nějaký předchozí zkušenosti, který jsi získal na Kubě?

R: Ne

T: Ne? Vůbec? Nenaučil ses tam třeba nějaký základy tý práce?

R: Ne.

T: Kde bydlíš, s kým sdílíš domácnost, jestli máš vlastní bydlení, nebo jestli bydlíš v pronájmu, jestli se ti zdá úroveň bydlení lepší než na Kubě?

(Pozn.: Respondent bydlím v pronájmu, sám v bytě v centru Prahy)

R: Ano, zdá se mi.

T: V čem třeba?

R: V tom, že si tady v Česku můžu dovolit určitý životní standard, což na Kubě ne.

T: Takže je spíš s tím, kolik se tady vydělává peněz, jaká je tady úroveň žití?

R: Ano. A spoustu věcí, který se tady daj sehnat a na Kubě ne, popřípadě je to hrozně těžký.

T: Jaký je vlastně tvoje nejvyšší dosažený vzdělání?

R: Základní.

T: Bylo to náročný to vzdělávání pro tebe?

R: Ano.

T: Plánuješ se nadále vzdělávat, tady v Čechách?

R: Ano.

T: A ve škole? Nebo spíš na nějakým kurzu?

R: Ve škole. Popřípadě ohledně práce tak na kurzech

T: Než jsi přijel do Čech, získával jsi nějaký informace o tom, jak to tady funguje, jak se tady žije?

R: Nevěděl jsem, že Česká republika existuje.

T: A ani sis, když jsi zjistil, že sem pojedíš, tak sis o to nezajímal.

R: Ne, bylo mi 10.

T: Já vim no, ale tak přece jenom v 10 letech tě asi zajímá, kam pojedíš ne, nebo jako..

R: Byl jsem rád, že jsem mohl vypadnout z tý Kuby.

T: Byl jsi rád, že jsi mohl odjet. Když jsi přijel sem do Čech, tak pak jsi získával nějaký informace určitě o tom, jak to chodí, nebo jako možná ne úplně.

R: Ano.

T: Jako vyhledával jsi je ty sám, nebo spíš, že ti to bylo nějak zprostředkováno?

R: Já jsem nevěděl co je internet ani, já jsem nevěděl kam, co ..

T: No jasně, ale jestli třeba..

R: Neměl jsem koho se ptát.

T: Jsi neuměl česky že jo? A jak teda ses to dozvěděl?

R: Za pochodu.

T: Za pochodu, okoukával jsi třeba, takže to bylo spíš těžký nebo spíš lehký získávání takovejch informací, jak to tady chodí?

R: Přijel jsem malej, takže ze zkušeností se něco naučíš.

T: Jasně, ale jestli ti to přišlo jako těžký nebo lehký?

R: Přišlo mi to jako... jako kdyby se to dělo kdekoliv jinde, celej život se něco učíš.

T: A myslíš, že teď už máš jakoby nějaký přehled o tom, jak to tady všechno chodí, nebo myslíš, že ještě jako úplně nevíš?

R: Myslím si, že nemám přehled (tlumeně)

T: Nemáš?

R: Ne. Jak říkám, vždycky je, co se učít.

T: No to je jasný, ale takovej ten základní, základní principy toho, jak to tady chodí žejo.

R: Tak vim, že nemám někoho zabít, vim že spoustu takových těch věcí, co se dělaj, nebo nedělaj..

T: Takže zákony, prostě pravidla, pravidla chování, co se tady dělá, sluší, nesluší..

R: Tadyty ze základních věcí určitě.

T: Myslíš si, že je nutný se učit česky?

R: Určitě.

T: A znáš nějaký Kubánce, co česky neuměj vůbec?

R: Spoustu.

T: Myslíš, že jim to ztěžuje ten život tady?

R: Je to hlavně nezajímá, nemaj, podle nich nemaj potřebu mluvit česky, ale nějak se dorozumějí nebo blbou češtinou, nebo popřípadě nějakou angličtinou, kterou stejně taky neumí, tak je to takový. Podle mě je to prostě blbost, aby neuměli česky, protože nemůžeš s nikým komunikovat, maj takovej uzavřenej svět, pak se můžou bavit maximálně s Kubáncema, co tady žijou a maj stejnej problém. Když chtějí potom něco vyřešit, tak si musej najít někoho, kdo španělsky umí a nejsou schopný si to zařídit sami.

T: Mluvíš nějakým dalším jazykem? Jestli ti to je tady přínosný v Čechách?

R: Angličtina jo, španělština.

T: Španělština asi je teď přínosná ne v práci? Teď to bude trošku zaměřený jakoby na kubánskou kulturu..Jestli si myslíš, že si zachováš nějaký prvky z té vaší kultury.

R: Určitě.

T: Jak se to třeba projevuje? Nebo nějaký příklady třeba?

R: No, spíš neshody s přemejšlením, jak by to mělo chodit, nebo některý věci..

T: Jak je ten systém nastavenej..

R: Taky, hlavně s lidma, ale jak jsem tady dlouho, tak jsem se s tím dokázal eh přizpůsobit. Takže beru ohled na to, že je to prostě trošku jiná mentalita a jiná kultura.

T: A vidíš nějakou jako zásadní rozdíl? Něco co by tě třeba napadlo? Nějakou příklad, jako třeba v tom přemejšlení, nebo v tom jak to je tady nastavenej ten státní systém, nebo prostě mezilidský vztahy.

R: Určitě, mezilidský vztahy určitě stoprocentně, to je třeba na Kubě, to je úplně normální, že lidi, co se neznaj pomáhají, i přesto, že se zrovna potkali, nebo, no prostě to je jedna z věcí, co mě teď napadlo.

T: A co třeba vztah s rodinou?

R: Taky, na Kubě třeba v jednom baráku malým dokážou žít ještě, ještě do 30, 40 let třeba jakoby, do 30 let dokáže žít syn s mámou, popřípadě s jeho ještě synem, protože třeba není možnost si sehnat jinej byt, nebo jinej barák popřípadě, dům. Není možnost se dostat k penězům, popřípadě když Kubánek nemá někoho v zahraničí, to je jedno, to je trošku mimo tématu..

T: To nevadí.

R: Ten životní standard je trošku jinak.

T: Přejde ti, že jsou jako Češi obecně k vaší kultuře tolerantní?

R: Tolerantní?

T: Hm, tolerantní, jestli to jako akceptujou, že jste třeba trošku odlišný, nebo že prostě to máte jinak, nebo jestli ses setkal prostě někdy s nějakouma problémama kvůli jako té odlišnosti.

R: Určitě, jsem se setkal s problémama, ale většinou jsem to nějak neřešil. Určitě kvůli nějakým, plácnu, barvu pleti, nebo popřípadě nějaké, jak se tomu říká, eeeh, no, sakra, předsudky, nějaký předsudky se o nás říká, ne jenom o Kubáncích, ale třeba o Latinoameričanech. Že jsme prostě, jak to říct, jako líný. Samozřejmě spousta Kubánců jsou

líný, když v podstatě na Kubě nepracujou, tak si vydělaj v podstatě víc peněz, než kdyby pracovali každý den jako normální průměrný člověk v nějaký továrně. Když nepracujou, tak budou pracovat jinde.

T: A co dělaj?

R: Nějaký černý trh, budou překupovat. Na ulici prostě a prodávaj..

T: Takže pracujou, ale nelegálně?

R: Nelegálně no. Vydělaj si stejně nebo popřípadě mnohem víc peněz, než ten, který pracuje někde v továrně a nebo ve školství, nebo nějaký doktory, který, inženýry když někde pracuje pro stát, tak si vydělá kolem 500 Kč, takže..

T: Myslíš že čím dýl tady seš, že se jako začleňuješ, do tý český kultury, do tý společnosti?

R: Asi ano, ale furt si chci udržet nějaký odstup, protože aby, chci si udržet nějaký kořeny a nechci, aby byl ze mě stal Čech.

T: Takže prostě Čechy jsou pro tebe někde kde bydlíš, kde získáváš nějakou tu životní úroveň, ale..

R: Ano, ale vždycky můj dům prostě, vždycky budu doma na Kubě.

T: Takže bys nikdy o sobě nechtěl říct, že seš Čech?

R: Ne, nikdy.

T: Třeba jako, když jsi sem přijel, čím si myslíš, že si se sem začleňoval jakoby jaký činnosti, nebo procesy

R: Určitě to, že jsem neuměl ani slovo česky, byl jsem ve škole, neměl jsem tady nikoho, nikoho jsem neznal a takový to že, někoho můžu, když někoho poznám, nějakýho kamaráda nebo něco, tak to, že se s ním můžu aspoň bavit, tak to je jedno z hlavních věcí, co mě jakoby ucelovalo to, že bych se naučil česky.

T: Takže seš začlenil hodně, naučil ses jakoby hodně tím jazykem.

R: Ano.

T: Ještě nějaký jiný způsoby? Jako ta škola žejo taky asi? Byl jsi někdy jako členem nějakýho klubu, nějakýho sdružení? Nějakýho kroužku, nebo něco jako třeba, že si taky zapadl mezi ně?

R: Určitě nějaký sporty.

T: A byl jsi někdy v nějakým sdružením nebo klubu, kterej byl zaměřenej jakoby na kubánskou kulturu?

R: Ne.

T: A nechtěl bys ani?

R: Nevim moc, nějak jsem to nevyhledával, nikdy mě to nijak moc nezajímalo, ale určitě mi pomohlo to, že jsem chodil na ty český kluby a čím dál víc jsem dokázal pochopit tu mentalitu.

T: Prostě jsi odkoukával to chování, jak to tady funguje. Prošel jsi někdy nějakým integračním kurzem? Někdy jako když přijedeš, tak máš, musíš projít nějakým tadytim integračním kurzem.

R: Nevim, nepamatuju si to.

T: A myslíš si, že to je kdyžtak přínosný? V těch integračních kurzech říkaj prostě třeba, že máme prezidenta, že tady jsou volby, že to funguje takhle.

R: Tak já jsem chodil do školy, věděl jsem nějakou českou historii, učil jsem se o spoustě věcích, ale ty lidi co choděj, co jsou starší, tak nechoděj prostě, je to nezajímá, spoustu lidí, který sem přijdou zajímá, myslím si, jako samozřejmě by to mohl vědět, ale nepříjde mi důležitý, aby věděli, kdo je tady prezident.

T: No to je jenom jedna z částí, ale pak třeba říkaj, jak to tady funguje, jako pravidla, co můžeš, nemůžeš, že třeba můžeš řídit auto od 18, že můžeš pít od 18, že prostě se to tady řídí na prav straně, samozřejmě jsou taky jazykový kurzy, informační kurzy taky, to je prostě o tom.. Takže ty jsi měl prostě tu školu... Zajímáš se o dění v České republice? Veřejný nějaký dění.

R: Nezajímám se o to, ale nejde tomu jakoby zabránit v podstatě, dění je tady všude. Všichni o tom mluvěj, takže to slyším neustále, co se tady děje, ale nevyhledávám to.

T: A o dění na Kubě?

R: To docela ano. Koukám na určitý youtubery, popřípadě prostě lidi, který dělaj videa a mluvěj o tom co se děje, jak to tam teď chodí.

T: Tam vlastně nevychází žádný noviny, nebo tak něco vid'.

R: Určitě tam vychází nějaký noviny, ale úplně bych tomu nevěřil.

T: Jak nejčastěji trávíš svůj volnej čas?

R: Teď ho moc nemám, takže nevím.

T: Těžká otázka vid', samozřejmě mimo práce, ničím to nevyplňuješ?

R: Teď odpočívám, učím se, učím se do práce.

T: Chodíš někam ven teď? S kamarádama, s kolegama?

R: Ani ne.

T: Přicházíš často do kontaktu s tou většinovou společností? To znamená s Čechama?

R: Ještě jednou?

T: Jestli jako jako přicházíš s Čechama jako často do kontaktu?

R: Určitě, to je moje práce.

T: Máš mezi Čechy přátele, rodinu nebo partnera?

R: Tak mám otce, nebo.. A přátelé.. asi známí.

T: Takže nemáš nějakýho vyloženě jako kamaráda tady?

R: Nemyslím si.

T: Ani bys nechtěl? Nebo spíš, že tady nikdo se nenaskytl?

R: Zatím se nikdo takovej tady nenašel.

T: Takže máš nějakýho kamaráda spíš z Kuby?

R: Ano. (Pozn.: Respondent často mluví o tom, že jeho jediný kamarád je právě tento kamarád z Kuby, všichni ostatní jsou pro něj jen známí, nemá k nim takový vztah.)

T: Scházíš se s jinejma Kubáncema?

R: Hm, nijak pravidelně, ale určitě.

T: Scházíš se radši s Čechama nebo s cizincema? Nebo jako, když jdeš někam volenj čas trávit, tak jako rozumíš si víc s Čechama, nebo víc s nějakějma cizincema?

R: Nezáleží mi na tom.

T: Takže ani jako nemůžeš říct, že by ses cítil líp..

R: Nemůžu říct, že bych se cítil líp třeba mezi nějakým Američanem nebo jestli nějakým Čechem.

T: A když to vezmeš mezi Čechem a Kubáncem?

R: To je určitě, těch Čechů tady znám mnohem víc, takže je jednodušší se prostě znám víc lidí, takže mám víc možností jít s někym ven.

T: Ale jakoby s kým se třeba cítíš líp žejo, jako kde se cítíš líp.

R: Těžko říct, s každým jedním tím člověkem mám úplně jiný téma rozhovoru. Je to...

T: Individuální?

R: Je to individuální.

T: Jestli se cítíš být více Čechem/Češkou nebo Kubáncem/Kubánkou?

R: Stoprocentně Kubáncem.

T: Tos mi řekl, kde je tvůj domov. Udržuješ kontakt s rodinou, se známými, s kamarády?

R: Určitě.

T: Navštěvuješ je často? Finančně je podporuješ?

R: Já je finančně jako, snažím se v rámci možnostech. Třeba kamarádovi posílám peníze na telefon, dobívám mu nějakou určitou kredit, nebo popřípadě internet do telefonu teď poslední dobou, ale třeba babičku nebo rodinu, tak to je spíš záležitost mámy, máma spíš vypomáhá. Určitě když můžu, tak něco pošlu. Ale není to nijak jako pravidelný v podstatě. Neposílám každý měsíc třeba 200 dolarů.

T: Jasně. Tohle všechno vím. Plánuješ v Čechách zůstat na trvalo?

R: Není, nevím, nemůžu na to odpovědět, nemůžu ti to říct.

T: A když by sis představil, že budeš mít děti, tak chtěl bys, aby žily tady?

R: Popřípadě, taky další věc, nevím, kdy budu mít děti, nevím, popřípadě jestli se situace na Kubě změní, popřípadě jestli ano, určitě bych se tam chtěl na nějakou chvíli být, ale děti těžko říct, furt je tam nějaká mentalita, určitě bych chtěl, aby poznaly kubánskou kulturu. Kdybych měl dítě jako s Češkou, tak bych chtěl, aby poznalo kubánskou kulturu, mentalitu, tak bych je tam určitě na nějakou dobu poslal, nebo s nima byl tam na Kubě. Aby se udržel nějaký rod, ne rod, ale.. nějaký určitý standard.

T: Aby se udržela ta kultura prostě..

R: Ano. Ale určitě bych bral to tak, asi bych ze začátku byl tady a nechal bych tomu nějaký volný průběh. Neřešil bych že budu mít dítě a budu žít vyloženě na Kubě..

T: Ne, to je myšlený spíš tak že třeba kdybys měl teď dítě, tak kde bys pro něj viděl, že je lepší vyrůstat.

R: Kdybych teď měl dítě, tak určitě tady.

T: Ale poslal bys ho na tubu Kubu třeba na rok.. na dva..

R: Na prázdniny.

T: Aby viděl, jak to tam chodí?

R: Ano.

T: Tady je kontext příjezdu, jestli si přijel za někým, kdo tady žiješ, jestli ti pomáhal při příjezdu, jestli si přijel s někým dalším, což víme že jo..

R: Ano, ano.

T: Jsi přijel s mámou sem žít vid'. (Pozn.: Respondentova matka jela do Čech o rok dřív za stávajícím přítelem – Čechem, kterého si následně vzala a měla s ním dítě.)

T: Ptal se tě někdo na tvůj názor? Když jsi sem přijel, když si sem měl jet, brali na tebe ohled?

R: Určitě nebrali ohled z toho důvodu, ehm, jestli bych chtěl přijet nebo ne, popřípadě já jsem, bylo mi 10, jsem byl hrozně natěšený že poznám nové státy, všichni o to mluvěj, že by chtěli odjet z tý Kuby, tak sem měl v sobě, jak to říct, chtěl jsem vidět co všem takhle láká odejít z tý Kuby a ..

T: A poznals to teď?

R: Asi jo.

T: Je to o tolik lákavější?

R: Ze začátku jsem se domu určitě chtěl vrátit, spoustu věcí mi nevyhovovalo.

T: Jako třeba?

R: Hlavně ta rodina, chyběla mi, hodně, hodně. A no to je ta hlavní věc, protože sem chtěl být s rodinou zpátky. Někdy spíš citový vztah. Ale nezajímala mě nikdy, byl jsem malej, chtěl jsem poznat novou zemi, chtěl jsem hlavně, jak jsem byl malej, tak jsem toho moc nevěděl,

kde bych chtěl žít, žila tady máma, rok, tak jsem určitě chtěl jít za ní, ale byl jsem spíš zvyklej vyrůstat s babičkou, takže jsem se chtěl vrátit.

T: No a teď kdybys měl možnost, kdyby se teda ta situace na Kubě změnila, tak by ses vrátil? Kdyby tam třeba nastala demokracie..

R: Na druhou stranu jsem si tady na něco zvyknul, na určitý životní standard, i kdyby tam byla demokracie, je tam spousta věcí, co se jen tak rychle nezmění, který pár let budou trvat.

T: To trvá, to je jasný.

R: Spousta myšlení, spousta věcí, tak určitě bych tady chtěl žít. Koupil bych si tam nějaký barák, popřípadě kdybych měl peníze a jel bych tam, ale určitě bych tady ještě nějakou dobu chtěl být.

T: Takže kdyby to potom bylo nastavený jako tady, protože tady taky byl komunismus žejo, tak kdyby tam teď byla situace jako třeba teď je tady, státní nastavení, tak bys radši byl tam?

R: Těžko říct.

T: Co třeba počasí? Už sis zvyknul na počasí?

R: Určitě, spíš bych, hlavně kvůli tomu počasí bych se vrátil zpátky. Popřípadě byl bych na nějakou dobu na nějakých místech tady v Evropě, kde mi to třeba tu Kubu připomíná, jako počasově, ale furt jsou tady ty možnosti, ty práce. Třeba jako Španělsko, Portugalsko. Tadyty země, který se třeba i tou mentalitou podobají, ale..

T: Neuvažuješ teda teď, že by ses tam přestěhoval?

R: Ne.

T: Ještě něco, co bys zmínil? O čem jsme nemluvili? Je to jako celý postavený na tom, aby se zjistilo, jak ty lidi jsou.. když sem přijedou, proč sem přijedou, jestli se chtěj nějak začlenit do té společnosti, nebo jestli sem vyloženě jedou vydělávat peníze, aby je posílali rodině, spíš se straněj..

R: Myslím si, že je tady spousta lidí, co nadávaj na kubánskou mentalitu, ale jakože nechtěj komunismus na Kubě, nechtěj, takhle, nechtěj, nemaj rádi Castra, proto odešli. Jsou to lidi, že nemaj možnost myšlení, jakože svobodně mluvit, nemaj možnost svojí práci něco vydělat, nemaj možnost prostě nějak vzrůstat kariéerně a všeobecně. A čím ty lidi, co se sem popřípadě stěhujou a maj tam rodinu, tím že jim tam posílaj nějaký peníze, tak docela slepě furt živěj tu, ten komunismus v podstatě. Protože ty lidi, co tam bydlej, tak neviděj to, že jsou lidi, který nemaj někoho v zahraničí, a že oni se maj špatně. Oni v podstatě viděj jen to, že maj nějaký dolary, co jim poslali ty rodiče a jsou v pohodě. Takže nemaj za potřebu se k tomu nějak postavit. Jsou zaslepený. A tím myslím že živěj v tom, no, že prostě, tak diktatura, jak se lidi nebouřej, nechtěj to, jim to je.. nezmění se to.

T: Takže když se podíváš třeba na Kubánce, co tady znáš, znáš spousta žejo, máš pocit, že se jako snažej začlenit do té společnosti, nebo spíš ne?

R: Nemyslím si, nemyslím si. Ale ještě se vrátím k tomu, co jsem říkal předtím, eh určitě, spousta lidí nechtěj podporovat diktaturu, jsou spousta lidí, co nechtěj posílat peníze jenom proto, aby nepodporovali, ale zase na druhou stranu, já příklad, já bych tam ty peníze pořád posílal protože, dobrý nesouhlasím s tou diktaturou, ale furt mám tam nějakou babičku, mám tam nějakou rodinu, což je nějaký takový vztah je mnohem důležitější než můj názor. Babička potřebuje, bude mít, i přesto, že nebudu posílat třeba 500 euro měsíčně, ale furt budu posílat na to tolik, aby měla co jíst, aby měla, jako mohla dělala to, co má ráda. To je můj názor a už se jako nezmění, to je můj názor.

T: Ještě něco, co by si dodal?

R: To je vše.

2)

T....Tazatelka (Libuše Reichelová)

R...Respondentka (Mailyn)

Rozhovor s respondentkou Mailyn se uskutečnil 8.12.2019 v teplické kavárně, ve které pracuje. Celkově náš rozhovor trval necelých 45 minut.

I s touto respondentkou se znám osobně několik let.

Mailyn zprvu odpovídala spíše krátce, nebo jen gesty. Bylo vidět, že se jí do rozhovru příliš nechtělo, ale dělá to, aby mi pomohla.

Mailyn je velmi energická, pozitivní a přátelská žena a rozhovor se nesl v otevřené a přátelské atmosféře. Nejvíc se respondentka zaměřila na svoje špatné zkušenosti s reakcí místních lidí na její barvu pleti.

T: Tak první co, tak jestli ti nevádí, že se nahrává ten rozhovor, to tam musí zaznít a tady máš napsasný, že rozhovor je anonymní, že nikde se....

R: Libuška, mně to je jedno, co mám dělat? Tady to podepsat?

T: Tady podepsat, dnešní datum.

R: Dneska je 7.

T: 7. 8. A tady ještě podepsat prosím. Děkuju ti. Tak... nebudu se ptát na tvoje jméno, to vím. Kdy ses narodila...17.10.1977

R: Ay que pinga [Ajéje]

T: Tak, jaký máš momentálně občanství. To je, jestli máš český občanství, nebo kubánský. Máš kubánský občanství?

R: Hm (souhlasné)

T: A chtěla bys český mít?

R: Ano

T: A proč ho ještě nemáš?

R: Musím na schůzku a neumím moc dobře česky na to. Na schůzku ne, na..musím dělat....jak se jmenuje to...

T: Nějakej kurz?

R: Ne. Skoušku...zkoušku.

T: Jo, a to, kdyby sis nechala udělat, tak by sis chtěla nechat i to kubánský? Že bys měla dvojí?

R: Ano! Sí. [Ano!]

T: Sí [Ano]. Jako dlouho nyní žiješ v České republice?

R: Jak dlouho bydlím tady? 11 let.

T: A nikdy si tady předtím nebyla předtím vid'?

R: Ne.

T: Tak... Pracuješ ted'?

R: Ano.

T: A jako.. A kde pracuješ?

R: Dělán servírku.

T: Seš spokojená s prací?

R: To je jasný. Občas mě rozčilují ty lidi, ale to je dobrý.

T: Dělal jsi ještě něco předtím před tou servírkou, když jsi byla tady?

R: U Česká republika? Jsem dělala, jsem tancovala, zumba, byla instruktorka zumba.

T: Instruktorka zumbly. A když jsi sem přijela, pomáhal ti někdo získat první zaměstnání?

R: Ano. Můj manžel.

T: A pomohli ti nějaký zkušenosti, který si získala na Kubě? Asi u tý zumbly, ten tanec vid' asi jako na Kubě.

R: No na Kubě nikdy netancovala.

T: Netancovala jsi na Kubě?

R: Nikdy, nikdy. Jsem přišla tady a najednou mi to chybělo, víš, a jakože nemluvila česky, to bylo jediný možnost, která prostě mohla tady pracovat, to bylo prostě nejrychlejší cesta, dělat nějaký peníze, víš, beš ten jazyk. A děkuju tu zumba sem se naučila trochu česky.

T: To je dobře. A co jsi dělala na Kubě .. za práci?

R: Jsem pracovala. První práci mě bylo, když jsem měla 17 let, jsem pracovala na ... jak se říká, fabrica.

T: Ve fabrice no.

R: Ve fabrice, a potom jsem dělala 10 let modelka.

T: Z modelky na servírku, to je těžkej pád.

R: To je hoodně těžkej pád.

T: Tak kde bydlíš, to víme, v pronájmu vid', v bytě.

R: Ano.

T: A s kým bydlíš v bytě? S přítelem?

R: Ano a s moje dítě. (Pozn.: mladší syn – 11 let)

T: Jak bys porovнала úroveň bydlení tady a na Kubě? Jako to, jak se ti tady žije a jak se ti tady bydlí, oproti Kubě.

R: Samozřejmě že tu stranu ekonomický je to lepší, protože tady kde pracuješ, prostě nějaký peníze dělám a můžu se prostě uživit sama. Jestli bydlela na Kubě, já nemohla bydlit ani sama. Proto se neuživíš na to.

T: Tam bydlíte pospolu? Celá rodina.

R: Jestli ne, to se nedá. Ale furt... ti bude chybět tvój zemi.

T: Tak jo.. Jaký je tvoje nejvyšší dosažené vzdělání?

R: Co?

T: Nejvyšší dosažený vzdělání, jako čím si ukončila školu.

R: Aaah. Já jsem dělala, jak se to říká. Já jsem dělala agrikultura.

T: A byla to jakože jsi byla základní, střední.. vysoká.

R: Já jsem dělala 12, to je co?

T: 12 let? Tak to je asi střední jako.

R: S tu maturity, jak se říká?

T: No, maturita, takže střední škola s maturitou, to jsem ani nevěděla.

R: Já jsem studovala ekonomia, Libuška...

T: Ty jo, to vůbec nevím.

R: No..Tak mi vyhodili ve škola taky.

T: Jsi zlobila?

R: Hm. (souhlasné)

T: Absolvovala jsi nějaký vzdělání tady v Čechách?

R: Ne.

T: A nechtěla by ses tady vzdělávat nějak?

R: S tu jazyk, mně to vůbec určitě nebude jít.

T: No, tak to třeba, jestli by ses nechtěla tady na nějaký kurzy češtiny, nebo něco takovýho.

To se dělá žejo, to je takovýto..

R: To se dělá kde přijedeš... Oni ty, ty daj takový, že trochu tě naučí, ale potom musíš si to zaplatit. Peníze na to není.

T: Je to moc drahý?

R: Hm. (souhlasné)

T: A ty jsi byla na takovýmhle.. takovýmhle to

R: Kde přijedeš, tak jo.

T: A Andrés byl taky? (pozn.: Andrés je syn respondentky)

R: Jo.

T: A to je jak dlouhý? Jakoby jak dlouho tam chodíš?

R: Na 3 měsícu.

T: Aha. Než se naučíš trošku, nějaký základ.

R: Než se naučíš prostě nějaký základ. Pozdravoat, jak se máš, ale...

T: Ale za 3 měsíce se toho nenaučíš tolik, to je jasný

R: To se nenaučíš nic. Vůbec. A to, že přijedeš, nejlepší bylo ten kurz teď, že už něco umím, to znamená teď, to ti pomůže. Jestli teď měla nějaký kurz, to ty pomůže. Teď pochopíš, já tenkrát nic nepochopila.

T: To musí být těžký no. A než jsi přijela do Čech, informovala ses nějak o tom jak to tady chodí?

R: Vůbec.

T: Vůbec jsi nevěděla? Takže jsi jela prostě.. vůbec jsi nevěděla do čeho jdeš?

R: Ne, já jsem poznala Roberto na Kubě a já jsem přišla na návštěvu. (Pozn.: Robert je bývalý manžel respondentky)

T: Aha, sem do Čech?

R: Hm (souhlasné) a hlavně tady přišla a z toho počítala, že za 14 dní budu mít svatbu.

T: Ty jsi přijela na návštěvu a za 14 dní jsi měla svatbu?

R: Hm. (souhlasné)

T: Tyjo. A jak dlouho jste spolu byli vlastně v tu dobu?

R: Já jsem ho poznala Roberto na Kubě...já jsem ho poznala...ah ano, agosto [srpen], eso es [to je] září..srpen. Jsem ho poznala srpen, potom litala na Kubě a tam byl 3 měsíců, 2 nebo 3 měsíců, potom jsem přišla já.

T: Takže to bylo docela rychle.

R: No jenomže potom víš..

T: A když jsi přijela jako do Čech, tak pak jsi získávala informace jak? Když už jsi tady byla. Víš jako, jak to tady chodí, jak třeba, já nevím, jaký jsou tady peníze, jak se tady mluví s lidma, víš jakoby jak to tady funguje všechno, je to, jakože jsi spíš okoukávala, nebo jestli jsi třeba měla nějaký brožurky, nebo...

R: Ne. Spíš jsem si okoukala..ne.

T: Okoukávala jsi spíš?.. Takže to bylo spíš jako těžký? To tak jako získat ty informace o tom jak to tady chodí? Nebo jako spíš lehký?

R: (Respondentka gestem naznačuje, že něco mezi)

T: Takže spíš takový, dalo se to..

R: Hm (souhlasné)

T: Úroveň jazyka, češtiny..

R: A hlavně pro mě nebylo moc těžký, protože já přišla za Roberto a Roberto tady znaj všichni, to znamená lidi mě brali víš, že to je lepší, kde přijedeš a ten člověk, víš co.. seš černá a přijedeš a oni neznaj to a oni si myslí, že seš špatná, já to vidím kde jdu někam prostě do

krámu, tam a tak dál, jak ty lidi koukaj, furt myslí že budu krást, a tak dál. Ale jako já jsem přišla za Robert a Robert má kavárna, všichni znaj Roberto, to znamená i ty lidi už mě brali.

T: To je super.

R: Ale spousta lidí to mají.

T: Kubánců? Jako ty, co znáš?

R: Černý

T: Hm, to je hrozný no, tadyty předsudky velký.

R: Jo.

T: Tak, česky jsi říkala, že se teďko neučíš, ale učíš se tak jako pasivně. Že tady asi odposloucháváš ne?

R: Ano.

T: To vidím i já za ty 3 roky, že se to zlepšuje furt.

R: (Gestem naznačuje, že se úroveň češtiny nezlepšuje)

T: Ale jo, zlepšuje.... Nebo já už jsem si na to zvykla (smích)

R: No právě (smích). No.

T: Myslíš si, že je jako nutný se tady učit česky?

R: No to je jasný.

T: Jo? Protože jsou takový že jo, takový cizinci co sem přijedou a uměj třeba jenom anglicky a španělsky a česky se nechtěj..

R: To je špatný potom. Potom to je špatný. Si nekomunikuješ. U Česká republika nejdeš do Penny market a si domluvíš s prodavačka něco jiný jazyk než česky. Oni ty, ty.. ne, ne, ne. Tady u Česká republika musíš umět česky... pokud nebydlíš u Praha. Jestli ty budeš bydlit u Praha, Praha skoro všichni mluví anglicky, nepotřebuješ tu čeština. Ale mimo Praha musíš.

T: Hm. (souhlasné) Mluvíš nějakým dalším jazykem? Španělsky samozřejmě, to víme..

R: Italiano, ale to je skoro stejný a to je všechno.

T: Trošku anglicky ne?

R: No, to je trošku.

T: A jako pomáhá ti to tady v Čechách, třeba ta italština nebo španělština?

R: Ne.

T: Vůbec?

R: Ne.

T: Takový rozhodný ne (smích)

R: Ale tady lidi..

T: Tak tady aspoň když přijede někdo do hotelu ne? Ale to je jenom malinko vid' (Pozn.: ke kavárně, ve které respondentka pracuje náleží i hotel, tudíž se setkává s turisty z ciziny)

R: Hm. (souhlasné) Hodně málo, která ty najdeš tady někoho co...

T: Hm (souhlasné), to je pravda. Teď tu máme otázky na kubánskou kulturu. Jestli si jako zachováš nějaký prvky z tý kubánský kultury?

R: Co to, co to znamená?

T: To je jako, že v sobě furt něco zachováš víš, jako že děláš furt to samý..

R: No to určitě, furt tancuju, furt křičím (smích), furt tancuju, furt křičím, furt potřebuju ty lidi. I to že vy tady jste studený, víš.

T: Hm. (smích, souhlasné) Je to jiný.

R: Je to hodně jiný, vy tady nemáte ten, takový tu temperament, takový tu wuaau, víš tu.. A pak přijedeš někam a chceš tancovat a lidi koukaj na tebe jestli myslí, že jsi opilá nebo fetovaná víš. A já ani nepiju alkohol, nic takovýho.

T: Hm (souhlasné), nepotřebuješ to k tomu..

R: Ne (souhlasné). Ale.. spousta lidí si to myslí.

T: Hm (souhlasné). No my takový nejsme no úplně všichni jako. Jako je pár takových výjimek, ale většinou ne.

R: Ne. A to budu mít celý, celý život u sebe.

T: Hm (souhlasné) To už se asi jen tak nezmění no.

R: Ne (souhlasné) A já jsem za to pyšná jo, to není, že to chci změnit, ne vůbec.

T: Hm (souhlasné). Takže ty jsi říkala, že ses nesetkávala moc s nějakýma problémama, jako vůči tobě jako Kubánce?

R: Jako kubánská ne, ale jako černá jo.

T: Jo?

R: No.

T: Jako co třeba?

R: Jako třeba že jdu do Lidl, nebo jdu někam nakupovat a jenom vidí security a ten jezdí celý krám za mnou.

T: Jo?

R: Jo. A potom já furt jako tam jezdím, potom ten pán si na mě si zvykl prostě a potom už mi nechal bejt. Ale jestli ne... Jsem šla u Orsay pamatuju tenkrát, jsem chtěla kupovat short a paní mi dala dvě a já furt nebyla, si nemohla rozhodla, jestli chce bílý nebo černý a furt byla taková, jestli to chci nebo ne, to znamená zkusila jedny, zkusila druhý... a bylo úplně plný krám a tam byla jenom jedno prodavačka a ona šla tam a ona otevírala tu prostě (gestem naznačuje závěs), proto ona si myslila, že já ty šortky chtěla ukradnout.

T: Takže ti otevřela do tý kabinky?

R: Jo, jo. Tam byla Alena se mnou. A plný to.. Alena začínala na ní křičet, se začínala s ní hodně hádat, proto moje čeština byla úplně mimo, hodně špatná tenkrát, Alena se hádala s ní hodně, proto řekla „proč?“ a plný krám a jenom koukáš na jeden člověk. Proč? Protože je černá? To znamená od tuhle dobu do tu Orsay v Hypernova, tam nejezdila asi 4 roky.

T: Hm, no to mně kdyby někdo otevřel do kabinky, když se převlíkám, tak asi taky ne, to je hrozný.

R: Potom jednoukrát u... jak se jmenuje? U H&M.. ne, ne, New Yorker. U Hypernova.

T: Tam ti udělali co? Taky takhle chodili..

R: Ne, já jsem si kupovala šaty a potom nekoukala, že ty šaty měla flek, druhý den jsem přišla to vrátit...

T: To s tou aviváží? (Pozn.: Respondentka chtěla šaty vrátit a pokladní jí řekla, že jelikož byli šaty vyprány tak to nejde, prý to pozná podle vůně aviváže. Šaty ale prané nebyly, měly na sobě všechny původní cedulky.)

R: Ano. Ona kouká na mě a ti řekne.. „Ne!“ „A proč si to nemůžu vyměnit, tam je cedulka, všechno.“ „To je vypraný“ „Není, jestli tam je cedulka. Prostě víš co oni tě berou takový...“

T: Jako podřadný?

R: HM. (souhlasné) Prostě jsi česká a jemu to nezajímá, jestli tam byla jedna česká holka a řekla to, ta paní tu šaty vyměnila na místo bez problém.

T: Hm. No jsou takový, co si budem, je to tak. Myslíš si, že se nějakým způsobem začleňuješ do Čech? Jako do naší kultury? Že se jako přizpůsobuješ do toho?

R: Ne, to je takový divný teď, protože když jdu na Kubě, teď je takový je to tak jakože napůl, jdu na Kubě a kde jsem tam víc než 3 týdnů, už potřebuju se vrátit zpátky, protože..

T: Do pořádný sprchy? (smích)

R: Ne, já prostě cejtím že, že už ... jakože já, jakože já tam nepatřím prostě.

T: Hm.

R: A potom jsem tady a jsem spokojená. A když jsem tady víc než 6 měsíců, potřebuju zpátky na Kubě, já potřebuju prostě.. to je jakože já jdu na Kubě, já si potřebuju prostě nabít, se nabít. Prostě ty energie a všechno, ale vím, že teď momentálně na Kubě nemohla být, pořád.

T: Hm... Neješ členem nějakýho to, nějakýho klubu, kterej se jako zaměřuje na kubánskou kulturu, vid'? Nebo nějaký komunity nebo něco takovýho.

R: (Gestem naznačuje, že ne.)

T: Takže, absolvovala jsi nějaký integrční kurz? Prošla jsi nějakým, když jsi přijela, tak jsi byla na tom jazykovým kurzu a ještě na něčem? Na nějakým jiným?

R: (Gestem naznačuje, že ne.)

T: Nebyla jsi nikdy?.. Takže ani žádný informace ti nikdo nedával, jako třeba víš že tady tohle je republika, a že máme prezidenta.

R: (Gestem naznačuje, že ne.)

T: Nic takovýho? Ok. Zajímáš se někdy o to, co se děje tady v Čechách? Jako třeba ve zprávách co dávaj.

R: (Gestem naznačuje, že ne.)

T: Vůbec?

R: Babiše a Babiše a Babibše a Babiše, to je jediný to, co poslouchám. Bueno, já ani kdy bydlila na Kubě ne,ne,ne...

T: Nezájímalo tě to?

R: Politika? Vůbec, nezájímá, ani tady ani kubánská ani.. ne.

T: Jak nejčastěji trávíš svůj volný čas?

R: Jaký co?

T: Jak jako nejčastěji trávíš svůj volnej čas, když máš volno tak co děláš nejčastěji?

R: No teď momentálně sportuješ, běhám..

T: Sportuješ?

R: Ano, chodím běhat, teď se naučím plavat, že neumím plavat.

T: (smích) To mě vždycky fascinovalo, že Kubánci neuměj plavat. (smích) A seš to.. jako, chodíš sportovat a takhle jakoby to, sama nebo

R: Ne, sama!

T: Sama chodíš?

R: Ano.

T: To je dobře... Přicházíš často do kontaktu s Čechama vid', tady v práci.

R: Jo, jo, jo. No to je jasný, jen s českýma, jeen český.

T: Ale tak Kubánců tady máš taky vždycky spoustu.

R: No to je pravda.

T: Za tebou choděj na návštěvu?

R: Jo.

T: A, jestli máš mezi Čechy rodinu, partnera, nebo přátele, tak to víme, že jo (pozn.: Respondentky bývalý manžel je Čech, stejně jako její současný přítel, s bývalým manželem má 10letého syna.)

R: Ano.

T: Scházíš se s jinýma Kubáncema?

R: Jo.

T: A když by sis měla vybrat, tak cejtíš se líp mezi Čechama nebo mezi cizincema? Nebo třeba Kubáncema.

R: No samozřejmě to je moje kultura, Kubánci jsou Kubánci, ale jiný kultura ne. Jako jestli mám být s Český nebo Kubánský, tak jo.

T: Jo, ale kdybys měla bejt buď s Čechem, nebo Američanem, tak budeš radši s Čechem?

R: Já nevím, já nikdy nebyla..

T: No nemyslim, myslim jakoby, že třeba, kdyby sis měla vybrat mezi Čechama..

R: Eh, já prostě všechno, co je z latinská americká kultura, vím, že mě to bude jakože přitahovat, protože to je latinská kultura.

T: No jasně, tam je to podobný že jo?

R: No to je jasný, všechno co to je..

T: A hlavně španělština všude.

R: No, ano.

T: Hm. Takže jakoby je to pro tebe důležitý se sem tam potkat s nějakým Kubáncem?

R: Ano. Ale furt jsem mezi Češi.

T: A seš v nějakým klubu, nebo organizaci český?

R: Ne ne ne ne ne! (rázně)

T: Cítíš se být spíš Češkou nebo Kubánkou?

R: Ne!! Kubánskou.

T: A kde bys řekla, že je tvůj domov?

R: Nee, na Kubě. A ten den co umřu prostě až mi poslej na Kubě, to je můj zem, já myslim, že každý má být pyšný na jeho zem a to neřikám, že prostě tady se necejtím dobře, ale tam jsem se narodila.

T: Hm. Udržuješ kontakt s rodinou a se známejma na Kubě?

R: Ano.

T: Tak to víme, že je navštěvuješ a finančně podporuješ.

R: Sí.

T: Navštěvuješ je jak často?

R: Aspoň 2x ročně?

T: A posíláš, jako podporuješ je vid', maminku, bráču.. vždycky vozíte věci.

R: Všechno, všechno, všechny. Tam nemaj ani ponožky, ani podprsenku, tam nemaj nic.

T: Takže, seš rozvedená teď vlastně vid'.

R: Sí.

T: A partner pochází z Čech, ten s tebou žije, žejo. Máš děti? Ano víme, obě s tebou žijou v Čechách.

R: Sí.

T: Plánuješ tady v Čechách zůstat na trvalo? Myslíš, že tady už jako zůstaneš?

R: Já myslím že jo, ale nevím..

T: Není to jako něco, co bys vyloženě chtěla, jako že by sis řekla, jo tady chci žít do konce života?

R: Teď momentálně na to nemyslím, ale myslím, že jo. Teď nemyslím, že se vrátím na Kubě, nemám na to ani myšlenka. Ani se mi nechce.

T: Hm. A třeba, kdyby se tam změnil ten..

R: Já nevím, jestli se budu cejtít na Kubě už..

T: Jako doma?

R: Hm. (souhlasné)

T: Jako, že tam patříš?

R: Hm. (souhlasné)

T: A cejtíš se jakože patříš sem?

R: Já myslím, že jo.

T: Jo? To je dobře. Víš protože některý jsou pak takový jakože si nepřijdou ani tam, ani tady a je to takový blbý pro ně.

R: Hm, já víš co je, já už jsem zvyklá tady na tu kultura, na tu .. na všechno tady prostě. A hlavně tu vyměnit počasí, teď jsem byla u lese, cejtíš tu zima a cejtíš to a se cejtíš dobře. Já vím.

T: Už ses aklimatizovala tady.

R: Hm. (souhlasné)

T: To je hezký. A chtěla bys, aby tady žily i tvoje děti v budoucnu? Nebo bys pro ně chtěla, aby byly třeba na Kubě?

R: Já myslím žee.. Hodně si přála že, moje dítě jdu někam jinam to poznat, jestli potom se budou chtít vrátit nebo ne, nevím, ale..

T: Jako cestovat po světě někde? Jako do ciziny?

R: Noo, myslím že prostě oni měly poznat kam oni chtěj zůstat.

T: Hm. Aby si samy vybraly?

R: Hm. (souhlasné)

T: Tak, přijela jsi do Čech sama vlastně? Nebo jsi přijela s někým dalším?

R: (Ukazuje si na břicho.)

T: S malým Juliánem v bříšku. (smích) Hezký. No hele, to je asi všechno, co jsem potřebovala vědět, něco, co bys chtěla ještě dodat, o čem jsme nemluvili? K tomu?

R: Vůbec nevím.

T: Hmm.. Já myslím, že takhle je to dobrý. Tak ti děkuji moc.

3)

T...Tazatelka (Libuše Reichelová)

R... Respondent (Vidal)

Rozhovor s panem V. se uskutečnil dne 18.1.2020 v ústecké večerce, která patří jeho známému, který je také Kubánc. Pan V. od začátku působil jako velmi přátelský a komunikativní člověk, který by rád sdílel něco ze svého života. Celý rozhovor se nesl v příjemné atmosféře. Po celou dobu se pan V. usmíval a často vtipkoval. V některých úsecích byl náš rozhovor přerušen dalšími Kubánci. V závěrečném úseku se pan V. rozpovídal o své vášni k cestování a k tomu také stácel všechny své odpovědi.

R: Jméno?

T: Ano.

R: Vidal XXXXX.

T: Vidal XXXXX?

R: Jo.

T: Super. A kdy jste se narodil?

R: 25.03.1960

T: Super. Jaký máte občanství?

R: Český.

T: Český? A kubánský už ne?

R: Počkej, kubánský asi taky.

T: Nevíte?

R: Kubánský asi taky.

T: Asi taky (smích)

R: Já mám tohle (ukazuje kartičku), od roku 1995

T: Hezký. Takže. A jak dlouho tady žijete?

R: Od roku 85. 1985.

T: Takže 35 let.

R: Asi jo. No, bude tekon za 2 měsíce.

T: Hezký. A teď pracujete?

R: Ne.

T: A co děláte?

R: Jsem nemocný.

T: Jste nemocný, aha..

R: Momentální.

T: Jo.

R: Problém na páteři, ale hodně pracoval.

T: Hodně pracoval? A co jste dělal?

R: Na slévárna.

T: Na čem? Na slejvárně?

R: Slévač.

T: Ty jo, to je ale dřina co, makačka.

R: To je dřina, 23 let.

T: Jste přijel sem, abyste dělal slejvače jo?

R: Do roku 2005.

T: A ještě něco jste dělal tady v Čechách? Ještě něco jste dělal?

R: Tady? Flákat se. (smích)

T: Flákat se. (smích) Super.

R: Ne to dělal a potom šel do Anglia, tam byl asi 11 let a tekon jsem přiletěl zpátky, to je další 2 roky tady.

T: Vy jste byl 11 let v Anglii? Aha. A tady se vám líbí víc než v Anglii?

R: Jazyk. Aspoň trošku to rozumí česky a anglicky jenom málo, jsem moc starý na to.

T: A bydlíte tady?

R: Jo.

T: Máte vlastní byt?

R: Ne.

T: Nájem?

R: Hm, nájem.

T: A s kým bydlíte? Máte manželku tady?

R: Sám.

T: Sám?

R: Nikdo mě nechce.

T: Ani děti nemáte?

R: Máme, děti jo.

T: A ty žijou tady nebo?

R: Jo tady.

T: A taky tady v Ústí?

R: Jedna na Masarykova a druhá v Zelená ulice.

T: Takže už jsou dospělý?

R: A už jsem děda.

T: Už jste děda, tak to gratuluju. A jak se vám tady líbí bydlet oproti Kubě?

R: Na to nemusím odpovídat. Ne, proto já na Kubě nebydlím.

T: Nebydlel jste?

R: Bydlel, ale to už je 35 let, já nevím jako je teďko. Rozumíš.

T: Jakože už jste tam dlouho nebyl.

R: To je stejný jakože já jdu na dovolená, a na mě řeknou, jak je na Kubě, já nevím, protože jedeš na dovolenou, dovolená je dobrý všechno.

T: No jasně.

R: Ale já nemůžu jak to tam teď je jestli tam nežiju. Jo. Už to není pár let nebo tohle, už to je 35 let, já jdu na dovolená furt, skoro každý rok, ale je to dovolená.

T: A tam máte nějakou rodinu? Nebo známí?

R: Mám tam rodina jako sestry, bráchy.

T: A všichni zůstali tam?

R: A jedno bydlí v Amerika.

T: V Miami?

R: Jeden brácha, to je ten mladší.

T: Aha.

R: Ne Miami ne, v Houstonu.

T: Aha. Tam v Miami je hodně žejo Kubánců.

R: Hodně, tam jsou asi 2-3 miliony.

T: To jo. Jaký máte vzdělání? Školu?

R: Žádná.

T: Žádný? Ani na Kubě jste nechodil?

R: 9. třída, to je normálka no.

T: To musíte? Tam je to taky povinný?

R: No, to je jako povinný no.

T: Takže když jste přijel sem, tak už jste nechtěl nic dál dělat, jako nějakou školu?

R: My přijeli jsme sem pracovat.

T: Pracovat jste sem přijel?

R: To bylo, tenkrát, jsme byli komunistický stát, Čechy taky, to možná ty si ani nebyla naživu..

T: To já jsem ještě nebyla (smích)

R: (smích) tak, tam bylo jeden kontrakt mezi komunistický stát, který se jmenoval XXXX.

Třeba například Čechy posílali na Kubu kombajny a Kuba posílá, zaplatila za to lidma na práci, proto tady bylo málo lidí a lidé nechtěli dělat.

T: Aha. Takže poslali Kubánce, aby pracovali.

R: Na práce, stejně jako Vietnamci, do Čech a do Německo a do Polska, do Jugoslávia, tadyty všechny, to bylo výměna.

T: Výměna vzájemná.

R: Jo třeba ty na mě dát mašina, já na tebe dám lidé, ty na mě dát lidé, já na tebe dám jiný suroviny, nebo..

T: Prostě vzájemnej obchod, kdo co potřeboval.

R: Tak.

T: Jasný. A přijel jste sem pracovat, a když jste přijel, tak jste věděl něco o tom jak to tady funguje.. a o Čechách, o Český republice?

R: Ne.

T: Protože to říká každěj, nikdo nevěděl.

R: Ne, ale bylo to dobrý.

T: Bylo to dobrý? Překvapení?

R: Pro mě, bylo to lehčí u komunismu než teďkon.

T: Bylo to lehčí?

R: Pro mě, my měli jsme dobrý peníze na práci, všechno levný, dobrý.

T: Jasný.

R: Tenkrát jako pro mě to bylo dobrý, pro jiný ne, pokud já vim, že tenkrát brát třeba 1500, 2000 Kč bylo hodně a my měli jsme 4, 6.

T: Hezky.

R: Ale šel pracovat, ale bylo to dobrý.

T: No jasný, zaplatili to.

R: Cigára – 4 koruny, pivo to bylo korunu dvacet.

T: To je krásný no.

R: Za 20 korun šel do hospody a měl jídlo, cigáro, eště holky (smích). A bylo to dobrý, ale byla jiný myšlenka dřív, teďko to je všechno zkurvený.

T: No.

R: Dřív to bylo, nebylo takhle tolik.. jak to.. závislot.

T: Závislost?

R: No, nebylo tolik.

T: A závist.

R: No. Dřív to bylo, to je jedno, přijde kamarád, teď všechno kuká na peníze, samý kecy a todle, co to máš, jaký máš za auto..

T: Kolik to stálo..

R: Kde pracuješ? Ty kradeš? Nebo tohle a proč? Každý kouká přes okna.

T: To je..

R: Ale je to dobrý, mě to nezajímá, já žiju můj život a hotovo.

T: To se mi líbí, že tady, každýho Kubánce co znám, tak tomu to je jedno, ať si říkaj co chtěj.

R: To jo.

T: A když jste sem teda přijel, tak s kým jste přijel? Sám? Nebo s nějakýma kolegama?

R: My jsme byli 50, dohromady na stejný podniku. Tady byli asi 120 000 nebo nevím kolik Kubánců tady byli tenkrát, ale my přijeli jsme 50 pracovat na stejný podnik.

T: Aha.

R: No a potom přijeli 25 holky, Kubánky, takže my byli jsme 75 na stejný podniku.

T: Takže jste se tak náh všichni dohromady jste jako zjišťovali, jak to tady funguje.

R: No jako pomalu to bylo všechno dobrý takhle. A stejný to bylo to, měli jsme translator a všechno a nepotřebovali tolik..

T: Takže jste nepotřeboval tolik češtinu, když jste měl tady Kubánce?

R: Ne.

T: A jak jste se naučil?

R: Manželka.

T: Manželka? Vás naučila, jste nechodil na žádný kurzy, když jste přijel?

R: Když jsme přijeli, byli jsme 2 měsíce, ale učitelka se zamilovala do jeden Kubánc a už to bylo konec. (smích)

T: Hezky. A mluvíte ještě nějakým jiným jazykem? Nebo jenom čeština a španělština?

R: Čeština, španělština, trošku anglicky..

T: Jo vlastně, Anglie.

R: No ale trošku jen, trošku portugalsky, ale to je podobný to no, italsky taky trošku, ale to se nepočítá.

T: A myslíte si, že to je důležitý tady mluvit česky?

R: Je.

T: Že jo?

R: Je důležitý mluvit jazyk, kde žiješ. Je to důležitý, protože co všechno potřebuješ, to potřebuješ mluvit a nemusíš zavolat druhý ať ti přijde na pomoc, se musí o sebe starat trochu sám o sebe.

T: Musí bejt, abyste byl samostatnej že jo.

R: Tak. (sohlasné)

T: Si to zařídít sám. A jste jako, když už jste tady tak dlouho, že to je vaše doma tady v Čechách?

R: Je. To je jasný.

T: Takže kdybyste měl říct, jestli jste Čech, nebo Kubánek, tak co by to bylo.

R: Poslouchej.. Já kdybych mohl, tak budu 2-3 měsíce na Kubě, jestli to bude možný, pak budu 2-3 měsíce třeba tady. Proč? Je protože každý chce zůstat v svoje života na svoje zemi. Vy třeba budete žít v Německo, ale konci život, budete žít tady. To je cenný. Kdo řekne něco jinýho, tak..

T: Ale my to tady ale tolik nemáme jako Češi, vy, Kubánci jsou jako hrdý na tu Kubu, i když je tam komunismus, i když je tam Fidel, tak je to jejich..

R: Je to jiná, na nás to nezajímá co máte nebo co nemáte. Třeba jsou tam lidi, que maj peníze a přijede a sedí na zemi s tebou, tam si daj frťana, hraje domino a zpívaj, hehe .. tak tady ne.

T: Tady ne.

R: Tady to je rozdělený. Seš takhle, nebo seš na zemi (gestem ukazuje vysoko a nízko). A nemůžeš se dát dohromady, ani jedno ani druhý.

T: A co děláte, když nepracujete?

R: Momentálně jsem na pracák a tak no. Uvidíme, dal žádost na invalidní důchod a uvidíme, jak to dopadne. Protože mám kyčle v prdele, záda v prdele, uvidíme no.

T: A bavíte se častějš s Kubáncema nebo s Čechama?

R: Jak?

T: Třeba když jdete do hospody,..

R: Nejdu.

T: Nechodíte?

R: Ne.

T: A prostě máte víc kamarádů Čechů, nebo Kubánců, nebo stejně?

R: Já mám hodně známých..

T: Ale málo kamarádů?

R: Kamarády skoro žádný. Známý mám hodně, kamarád to je silný slovo pro mě.

T: To už jsem se taky naučila tady.

R: Kamarádi ne, já tady mám maximálně 1.

T: Ale aspoň, že nějakýho.

R: Ale jo, ale známý mám hodněěě, všude.

T: A stalo se Vám někdy, že byl někdo vůči Vám nějak jako útočnej nebo něco, že jste Kubánek?

R: Nikdy.

T: Nikdy?

R: Ne.

T: To je krásný.

R: Joo.

T: Tak to je asi všechno, co jsem potřebovala.

R: Tak málo?

T: No já budu ráda, když mi ještě něco povyprávíte.

R: A co?

T: Jakej je největší rozdíl? Co vám nejmíc chybí na Kubě?

R: Ty kamarádi. Tam se žije jinak. Tam je jedno jak žijete nebo todle, to je jiný život, všichni jsou jako rodina, jako kamarádství. Tady jdete třeba, pojdte na kafe, to je jedno, druhý, třetí eej pojd'. To hodně se mluví, jako kamarádství a to. Třeba si jdeš, tady začínáš kecat a další se přidá a hodně známi, hodně se kecá, a to tady chybí. Ale jako mně to je jedno už, já už jsem zvyklí.

T: Hm, to věřím no. A co to, co počasí?

R: Vyhovuje tady.

T: Vyhovuje? Fakt jo? Nechybí vám teplo?

R: Ne.

T: Ani moře?

R: Ne. Moře nemám rád.

T: Nemáte rád? A umíte plavat? Já jsem zatím potkala samý Kubánce, co neumí plavat. (smích)

R: No, jo. Já radši jdu do čistý řeka, que [než] do moře. To je moc teplo.

T: Moc teplo jo?

R: Mně vadí počasí Anglie.

T: Tam prší furt.

R: Furt prší a vítr a tohle, studený to je tam. Nebo není zima, ale není teplo. Tady aspoň je pár měsíců teplo.

T: A jezdíte, v zimě třeba, jezdil jste na lyže, nebo na hory?

R: V zimě ne. Ale má rád..

T: Co?

R: Já mám rád dovolený. Ale teďkon nemám s kým jít na dovolená a nemá rád chodit sám na dovolenou. Teďko ne, ale dřív, já tady chodil všude okolo. Ty starý kostele, co jsou tady okolo jsou, má rád sport a tak.

T: Co jste dělal za sport?

R: Nebudete to věřit.

T: Budu. (smích) Co? Krasobruslení?

R: Skály.

T: Hezky, jakože horolezectví?

R: Jo jsem lez. Ale potom už záda a všechno. Tady byli jsme furt tady, kde je, Střekov, tady kousek je jeden kámen, to je nádhera ten kámen, nahoru a dolů.

T: Já teď jdu poprvé do Děčína lézt v létě na skálu, tak jsem zvědavá.

R: No, to je dobrý. No jinak to, dovolená je moje život.

T: To je hezký. A co na Kubu?

R: Na Kubě skoro každý rok, minulý rok dvakrát.

T: To je super.

R: Norsko, Kolumbie, Paříž, Ibiza, Fuente Ventura a nevím.. a tady v Čechách všechno co je okolo. A moje dcera má ráda fotografování a taky cestuje. To máme v rodině.

Po této odpovědi byl rozhovor přerušen dalšími Kubánci, kteří vtáhli pana V. do konverzace a tím také skončil náš rozhovor.

4)

T... Tazatelka (Libuše Reichelová)

R... Respondentka(Yaramiz)

P... Překladatelka

Rozhovor s respondentkou Yaramiz proběhl 18.1.2020 v ústecké večerce, ve které pracuje. I přesto, že jsme byli původně domluvené na rozhovor v soukromí, respondentka daný den pracovala a rozhovor se tak odehrával v průběhu. To samozřejmě vedlo k několika přerušením. Jedná se o jeden z méně povedených rozhovorů i proto, že na respondentce bylo vidět, že už chce mít celou věc za sebou. Překážkou také byla její horší čeština. Rozhovor trval něco málo přes 20 minut.

T: Tak, potřebovala bych tvé jméno.

R: Yaramiz.

T: A kdy ses narodila?

R: Na Kubě.

T: Kdy?

R: San José.

T: Kdy, el cumpleaños.

R: Sí.

T: Cuando?

R: Eh. 16.5.1981.

T: Hezky. Jaký máš teď občanství? Český nebo kubánský?

R: Máme kubánský pas a český mám trvalý pobyt.

T: Máš trvalý pobyt? A nechtěla bys občanství český?

R: Hm, potom no.

T: Potom? Ono je to asi těžký vid'. A musíš umět česky.

R: Není tolik, ale uvidíme potom no. Máme hodně tady kamarád Kubánek víš a kubánská a to furt mluvíš španělsky, španělsky a česky.. (gestem naznačuje, že moc ne)

T: Trošku.

R: Hm. (souhlasné)

T: A teď žiješ jak dlouho tady?

R: 10 let.

T: Tyjo. A nikdy předtím jsi tady nebyla? Poprvý teď takhle?

R: Ne.

T: Vidím, že pracuješ v současné době. (Pozn.: Rozhovor probíhal ve večerce, kde respondentka vypomáhá manželovi) Teď je tady oddíl jako kolem práce, takže, večerka...

R: Jenom pomáhám

T: Jenom pomáháš?

R: Nepracuje, jenom můj manžel.

T: Aha. A jak často tady seš? Tady, jak často tady seš, jak často pomáháš? Seš tady celej den třeba?

R: Hm. (souhlasné)

T: Jo? Baví tě to?

R: Hm. (souhlasné)

T: Baví tě to? Fakt? Nebojíš se tady.

R: Hm. (nesouhlasné). Já všechno lidi tady znám.

T: Když je poznáš, tak si nic netroufnou vid'. (Pozn.: Respondentka bydlí ve vyloučené lokalitě v Ústí nad Labem, po osobní návštěvě bych toto místo nazvala romským ghettem) A dělala jsi předtím něco? Nějakou práci?

R: Tady?

T: No v Čechách.

R: Ne.

T: A ani bys nechtěla?

R: Ne.

T: Manžel pracuje.

R: Hm (souhlasné)

T: Co dělá manžel?

R: Manžel tady má barák celý a večerka.

T: Jo, takže to je jeho tady?

R: No.

T: Takže on ti to sehnal to, že tady pomáháš.

R: Hm, proto já jenom pomáhám.

T: A tady teda ti stačí ta čeština, co máš?

R: Co?

T: Ten jazyk ti stačí, to, co umíš?

R: Není stačí, určitě ne, já potřebuju jako.. ale to je moc, moc, moc.

T: Těžký?

R: Hm. (souhlasné) Já říkala Maily, že přijde za chvíli moje manžel a on taky je Kubánek, ale mluví ještě..

T: Mluví líp česky?

R: No.

T: A on tady žije jak dlouho? Taky 10 let?

R: Ty vado, né, 35.

T: 35?

R: 35. On má český občanství.

T: Aha, kolik mu je, když tady žije 35 let?

R: 55.

T: Aha, takže ve 20 už tady byl.

R: Hm. (souhlasné)

T: A teda bydlíte tady spolu?

R: Jasný.

T: Tady někde?

R: Nahoru.

T: Nahoře? Nad tím?

R: Hm. (souhlasné)

T: A je to teda jeho barák? Nemusíte platit nájem, jenom nějaký energie?

R: Ne, nemůžu.

T: To je super. A to, je to lepší než na Kubě?

R: Určitě (smích). 100 %, no jasný. Na Kubě je dobrý jenom na dovolenou víc.

T: Já vim, my, když jsme tam byli vždycky 14 dní, tak i jak jsme bydleli u té babičky...

R: Na dovolenou to je super.

T: Jo, to jo. Já jsem se pak tak těšila na sprchu. Protože babičce občas nefungovala, tak jedeš vid' kýbl.

R: (smích)

T: A běda jak spláchněš toaleták, to se nedělá. (smích) Jaký je tvoje nejvyšší vzdělání?

R: Co?

T: Vzdělání jaký máš. Chodila jsi do školy na Kubě?

R: Hm. (souhlasné)

T: A základka a pak? Střední.

R: Aaah, Mailyn como se llama, cuando termina el terimico medio, como se llama eso?

(Překlad: Mailyn, jak se jmenuje, když ukončíš střední, jak se tomu říká?)

P: Ona má maturity.

T: Aha, maturitu. A to si měla na něco zaměřený, nebo jako obecný? Jakože třeba ekonomie, nebo.. víš když jsi chodila do školy, tak ses učila jako obecně, nebo na něco zaměřený?

R: Mailyn, eso no entiendo eso que me preguntando. (Překlad: Mailyn, tomuhle nerozumím, tomu na co se mě ptá.)

T: Když chodila do školy, jestli to měla na něco zaměřený jako?

R: Eeeh.

P: Ona dělala jako já, dělala účetní.

T: Účetní?

R: Eh, economía.

T: A tady v Čechách si nic nestudovala?

R: Ne.

T: A když si sem přijela, když jsi přijela do Čech, tak jsi věděla něco o Čechách?

R: (Gestem naznačuje, že ne.)

T: Moc ne?

P: Prosímte, ta nevěděla ani co to Česká republika je.

R: (smích)

T: Nevěděla? Takže jsi jela úplně na slepo? Věřila jsi prostě, že to tady bude lepší?

R: No, protože tady já mám papíry a já jenom papíry potřebuju (smích). Ale potom mám manžel tady.

T: A přes něj jsi pak dostala všechny informace, jak to tady chodí, jak to tady funguje, jak se tady bydlí, pracuje a všechno?

R: (Gestem naznačuje, že ano.)

T: A bylo to těžký? Se přizpůsobit?

R: Hm. (souhlasné)

T: Co ti chybí tady?

R: Moře.

T: Moře?

R: (Smích)

T: Počkej, umíš plavat?

R: Ano.

T: Jo? První Kubánec, co umí plavat, co znám. (smích) Oni neuměj plavat nikdo, maj moře za barákem. (smích) Takže ses, jak ses učila česky, když jsi sem přijela?

R: (Ukazuje kolem sebe)

T: Takže jsi odposlouchávala?

R: Já, sama tady, do večerky.

T: Ve večerce. Takže myslíš, že je teda důležitý tady se učit česky?

R: Ty znáš manžel?

T: Neznám.

R: (Vysvětluje španělsky manželovi, co se děje)

T: Takže zpátky, ještě chvílku, ještě chvílku. Myslíš teda, že to je důležitý umět česky tady?

R: Určitě

T: Je vid'?

R: No.

T: A nechodila jsi na nějaký kurz nebo něco takovýho, když jsi přijela? Že občas dělaj takový

R: Tady udělám, ale

T: Nebylas?

R: Nebyla.

T: Takže jenom tady ses naučila?

R: Hm. (souhlasné)

T: A pak mluvíš španělsky. A umíš anglicky třeba?

R: Anglicky.. málo, málo, málo. Jenom ešpanělsky a trošku česky.

T: A tak tady je hodně Kubánců kolem vid', si popovídáš?

R: Hm. (souhlasné)

T: A spíš se vídáš s Kubáncema než s Čechama?

R: Hm. (souhlasné)

T: A zažila jsi někdy, že by byl někdo nepříjemnej, nebo něco takovýho, kvůli tomu, že jsi Kubánka?

R: Tady.

T: Tady? Hodně?

R: Hm. (souhlasné)

T: Jakože sprostý?

R: Jo, určitě!

T: Jo? Hodně?

R: Tady hoooodně, hodně.

T: Hm. A už si zvykli jako?

R: Hm. (souhlasné)

T: Ne?

R: Já málo mluvím víš. Ani neposlouchám, to mě nezajímá.

T: To je lepší někdy vid'. A myslíš, že to je tím, že jsi jako Kubánka, nebo tím, že seš prostě jako jiná?

R: Nee, kubánská.

T: Kubánská přímo? Jo?

R: Hm. (souhlasné)

T: A přijdeš si, že seš Kubánka furt ne? Než Češka. A kdybys měla říct, kde seš doma – tady nebo na Kubě?

R: Tady.

T: Tady už jo?

R: Hm. (souhlasné)

T: Už by ses nechtěla vrátit na Kubu?

R: Ne.

T: Seš vdaná?

R: Vdaná.

T: Máte děti?

R: Nemám.

T: Ani bys nechtěla?

R: Nemůžu.

T: Jo. Aha. Tak to jo. Už bys tady chtěla zůstat v Čechách?

R: Hm. (souhlasné)

T: Nikam jinam?

R: Ne

T: Třeba do Německa.

R: Tady.

T: Tady? Líbí se ti tady? I tady i v tom Ústí se ti líbí?

R: Hm. (souhlasné)

T: Fakt jo?

R: Ústí nebo nikam, ale Česká republika.

T: Aha, to je dobrý. Takže, ty si sem přijela za manželem? Ty už jsi ho znala předtím?

R: Tady.

T: Tady ho poznala?

R: Hm. (souhlasné)

T: No a jak ses sem teda dostala? Jak jsi přišla na to, že pojeděš do Čech?

R: Protože já přijdu s iný přítel.

T: Ahaa.

R: A tady, čus, čus, čus. A já jsem tady na návštěvu, tam na hospoda minulý, hospoda máme tam. Teď ne, už ne, tam billiard, jenom pro mě a to znám tam můj manžel.

T: Jo takhle, takže ty si sem přijela..

R: Proto já tady zůstávám víc.

T: Jinak by ses vrátila?

R: Hm. (souhlasné)

T: Bylo těžký vid' tady..

R: Ne, já jdu na Itálie, ale potom tady zůstala.

T: No, tak to je asi všechno.

R: Bueno.

T: A když nejsi tady ve večerce, co děláš, když nejsi tady?

R: (neodpovídá)

T: Jsi tady furt.

R: (přikyvuje)

T: Seš furt tady? Ne?

R: Jenom čtvrtek, pomáhám manžel a každý 15 dní sobota neděle víc.

T: Aha, tak to je fajn.

R: Normální tady pracuje jeho brácha a jeho.. ehmm.. manželka.

T: Jo. No a když nejseš tady, tak co děláš?

R: Hmm..Doma, koukala na telenovela, selý den. (smích) Já to miluju.

T: Ve španělštině?

R: Áno. Hmmmmm.

T: Co? Koukáš někdy na český filmy?

R: Ale jsou jako španělsky jazyk, ale..

T: Není to španělský

R: Turka.

T: A to, koukáš někdy na český filmy? Jako v češtině?

R: Taky.

T: Zvládneš?

R: Taky. Hm.

T: Ale radši španělsky?

R: No. (souhlasné)

5)

T... Tazatelka (Libuše Reichelová)

R... Respondent (Juan)

Rozhovor s respondentem Juanem byl jedním z kratších, jeho délka byla 21 minut. I s ním proběhl rozhovor v ústecké večerce, která mu patří. Rozhovor se uskutečnil dne 18.1.2020 v odpoledních hodinách. Zdálo se mi, že informátor s rozhovorem souhlasil jen kvůli tomu, že jsem známá respondentky Mailyn, jinak se mu ale moc mluvit nechtělo. Atmosféra byla zvláštní, přišlo mi, jako bych Juana zdržovala od práce a jako by se už nemohl dočkat až bude konec. Juan má velmi dobrou úroveň češtiny, což přisuzuje tomu, že do Čech přišel ve svých 20 letech.

T: Tak jestli můžu, tak bych potřebovala jméno.

R: Jméno?

T: Ano.

R: Juan.

T: A datum narození?

R: 6.3. 1964

T: Máš český občanství nebo kubánský?

R: Český.

T: A kubánský už ne?

R: Kubánský taky mám.

T: Taky jo?

R: Jo.

T: A jak dlouho tady žiješ?

R: Tady jak dlouho žiju?

T: No tady.

R: Tady jsem od 1985.

T: Taky jo? Takže jste tady stejně jako Vidal?

R: No, my jsme taky přijeli jako. Ale občanství český mám od 96. Od roku 1996.

T: Aha. A teď tady máte ten barák a tu večerku že jo? To je vaše?

R: Hm. (souhlasné)

T: A předtím jste dělal co?

R: Předtím jsem dělal sklárny, začal jsem dělat ve sklárně, pak jsem šel podnikat. Taky po 96. jsem šel podnikat.

T: Hezky. A baví vás to tady, ta práce?

R: Jo.

T: Jste spokojenej s tím?

R: Jo.

T: To je dobře. A když jste sem přijel, tak vy jste přijel za prací sem?

R: Jo.

T: A to jste dělal teda hned ve sklárně?

R: Jojo, ve sklárně no.

T: A to vám někdo pomohl s tím, nebo jste si to sehnal sám?

R: To asi tenkrát bylo komunismus, byli domluvený, že skupiny jsme šli sem.

T: Jasně. Takže teď bydlíte tady že jo? Máte byt, nebo celý barák?

R: Byt no.

T: Byt. Ale je to vaše, nejste v pronájmu?

R: Naše ano.

T: S manželkou?

R: Jo.

T: A co nějaký zvířátko? (smích)

R: Nemáme. Mám tady venku ty kočky, co tady lítaj. Ty jsou jako moje, ale jsou venku, ne doma.

T: Aha, aha. Dobře.

T: Co jste dělal za školu na Kubě?

R: Co jsem dělal?

T: No. Jestli jste základku, jako do 9. třídy a pak ještě něco nebo ne?

R: No základku a pak jsem pracoval no.

T: A co jste dělal?

R: Na soustruhu.

T: Na soustruhu?

R: Hm.

T: A tady už jste se nic naučil, tady už jste jenom pracoval?

R: Tady jsem pracoval ve sklárnách na strojích jako, jsme dělali láhve a pak jsem šel podnikat.

T: A jak jste se naučil česky?

R: Tady.

T: Nechodil jste na nějaký kurz nebo něco?

R: Neee, nikdy, ne.

T: Takže jste to pochytil?

R: Já jsem přišel, když mně bylo 20 let. A hned jsem se naučil.

T: To je super no, to jde hned.

T: A myslíte, že to je důležitý tady mluvit česky pro Kubánce?

R: No to je důležitý.

T: Že jo.

R: Noo, ano.

T: Když jste sem přijel, tak věděl jste jako do čeho jdete? Jak to tady funguje? Jaký budou Čechy?

R: Joo věděli jsme, do tý fabriky.

T: Ale jako jestli vám řekli, jak to chodí v Čechách, jak se tady žije.

R: To jsme měli takový rozhovory, policajty nebo, který nám říkali, jaký to je tady. Že tohle jsou takový lidi a dejte si pozor na takový a makový a bla bla bla. To jo.

T: A když jste přijel sem, tak bylo těžký se tady zorientovat, jak to teda doopravdy funguje?

R: To šlo. Jsem byl mladej. Mi bylo 20.

T: A bylo vás tady hodně že jo? Vás tady bylo víc.

R: Já jsem měl skupinu, bylo 14.

T: 14 vás bylo?

R: Noo.

T: No a to jste s nima mluvil španělsky, nebo jste se snažili i česky.

R: Španělsky no. Pak jsme se naučili za 3-4 měsíce česky.

T: To je dobrý. To hodně cizinců neumí.

R: Protože se nasnažej že jo. Já jsem přišel a za 3 měsíce jsem měl holku.

T: Tak to jste se hezky snažil. (smích)

T: Co děláte když nejste v práci?

R: Když nejsem v práci? Co dělám?

T: No, jestli děláte třeba nějaký sport, nebo jestli jste spíš doma, nebo..

R: Sport já žádný nedělám.

T: Nebo nějaký koníčky.

R: No já jsem v práci spíš furt.

T: Pořád v práci, a to vás baví?

R: Noo, nebo ne, nejsem tady, ale furt mám něco, opravuu a takový a nakupuju a materiály.

T: Každě de něco.

R: Hm. (souhlasné)

T: Fajn. A když někam jdete, tak radši s Kubáncema nebo s Čechama?

R: Záleží no.

T: No s kým si rozumíte líp.

R: I to, i to no.

T: Tak to jo. A jaký vidíte nějaký největší rozdíly mezi Kubou a Čechama? Co vám chybí třeba?

R: Tady mně nic nechybí.

T: Jste tady spokojenej?

R: Jo.

T: Už by jste se nechtěl vrátit?

R: Ne. Na dovolenou jo.

T: Na dovolenou jo? S penězma že jo? (smích)

R: No, tak přesně.

T: A jezdíte tam? Na Kubu?

R: Teďko jedeme příští měsíc.

T: A tam máte rodinu?

R: Joo. Ona tam má máma, táta a tety a já mám tety.

T: Tam jsou velký rodiny že jo?

R: No, jo jsou.

T: A kdybyste měl říct, jsem Čech nebo jsem Kubánek? Nebo kdybyste měl říct, kde jste doma?

R: To je jasný, že jsem Kubánek, to je vidět.

T: Ale už máte doma tady v Čechách?

R: No to jo.

T: A když jezdíte tam za těma příbuznýma, tak podporujete je taky finančně? Posíláte něco?

R: Jo, to se musí.

T: Tam je to potřeba že jo?

R: No, to je.

T: Takže, já od vaší manželky už vím, že jste ženatý, že jste oba z Kubu. Už byste teda nechtěl někam jinam?

R: Ne.

T: Neláká vás nějaká jiná země.

R: Ne.

T: A co děti. Máte?

R: Mám 2, ale už dospělý.

T: A ty jsou tady, nebo na Kubě?

R: Eh, narodili se na Kubě, ale teď už jsou 10 let v Německu.

T: A jezdí za váma na návštěvu?

R: Joo, třeba 4x do roka.

T: Tak to je hezký.

T: Co bylo nejtěžší, když jste sem přijel? Chybělo vám na začátku něco hodně?

R: No ne.

T: To je obrovská změna že jo, to jsou dvě úplně odlišný země.

R: No jo, ale jsem si zvykl hned.

T: Zvykl jste si na to.

R: Jsem chtěl poznat něco nový a tady se mi líbí.

T: Je to tu asi pohodlnější?

R: No přesně.

T: Si pamatuju, když jsem byla u Milyn maminky a sprchovali jsme se vodou z kýble

R: Joo, ty jsi byla taky?

T: Joo byla. 3x.

R: Noo, tam furt něco chybí, třeba taky není. Kafe, nebo tablety a takový.

T: Jo, mě taky překvapí, co vozíme za kraviny – žvýkačky, čokolády, holítko.

R: No no no, tak to je přesně.

T: No tak jo, pokud byste nechtěl ještě něco dodat, tak to bude asi všechno.

R: Ne ani ne.

T: Tak jo, tak vám moc děkuju.

6)

T... Tazatelka (Libuše Reichelová)

R... Respondent (Sandor)

Rozhovor s respondentem Sandorem proběhl 8.2.2020 v teplické kavárně. Atmosféra byla velmi příjemná, respondent byl sdílný. Jeho úroveň češtiny je velmi dobrá, což celou konverzaci zjednodušilo. Bylo však vidět, že se zdráhá říkat věci zcela tak, jak si myslí, že jsou, nechtěl používat vulgární výrazy a podobně. Po skončení rozhovoru jsme se ještě o některých jeho názorech bavili, ale už si nepřál, aby byly nahrané a přepsané.

T: Takže, Sandor si tady napíšu.

T: Kdy ses narodil?

R: Kdy?

T: Ano kdy, datum.

R: 1. března, rok 83.

T: Tak to máš za chvíli narozeniny.

T: Jaký máš teď občanství?

R: Teď mám co?

T: Občanství. Máš český, nebo kubánský?

R: Kubánský, tady mám trvalý pobyt.

T: Aha. A ty bys nechtěl český občanství?

R: Proč ne.

T: A proč ho ještě nemáš? Zkoušel jsi to už?

R: Proč ho nemám – no, protože ten trvalý pobyt mně to stačí.

T: Hm.

R: Ale asi myslím já, pokud budu mít ten český občanství, bude pro mě lepší kvůli cestování.

T: Jo.

R: Samozřejmě, jestli to můžu mít, lepší.

T: A ty, když teď jedeš třeba do Německa, tak s tím trvalým pobytem nemáš problém.

R: V pořádku.

T: Jak dlouho tady žiješ v Čechách?

R: Já tady žiju 9 let. Tenhle konce rok bude 10 let.

T: Jo jasně. A nikdy si tady nebyl vidět?

R: Ne.

T: Na návštěvu nebo tak?

R: Ne, nikdy.

T: Tak teď něco o tvé práci. Takže ty pracuješ v současné době vidět?

R: Jo.

T: A co děláš?

R: Teď pracuju v Německu.

T: A co tam děláš?

R: Já tam dělám sedadlo do vlaku.

T: Jako v nějaký továrně?

R: Na fabriku, na nějaký sklad a přijde prostě sedadlo a já montuju madlo a spodky a tak.

T: Jo, jo, jo už chápu.

T: No a seš s tím spokojenej, s touhle prací?

R: Nejsem spokojený, jsem normální, je to práce. Spokojený budu až budu dělat, co já mám rád, co mě baví.

T: A co bys chtěl třeba dělat?

R: Training.. nebo ve škola.

T: Jo. A to jsi zkoušel něco takovýho tady dělat, nebo hledat?

R: Zkoušel jsem to hledat tady, ale za ty peníze já nechci to dělat.

T: Málo peněz za to je, v tom Německu se to vyplatí víc?

R: Jo. Mnohem lepší.

T: A co jsi dělal předtím tady?

R: Tady pracoval jsem za barem jako pomoc.

T: A když jsi sem přijel, tak poprvé? Co byla tvoje první práce?

R: To bylo to zatím barem a tancování samozřejmě.

T: To bylo vlastně s Mailyn že jo?

R: Jo.

T: Takže ti to pomohlo, že jsi tady byl s Mailyn?

R: Pro mě jo. Trošičku jsem se učil tady a tam a tak.

T: A pomohlo ti něco z Kubu, jakože nějaká zkušenost třeba?

R: Nic.

T: A to tancování?

R: Noo, jo. Jsem se naučil tancovat u nás a tady za to dělám peníze lehký.

T: No tady je to pro nás exotický, tak to se vyplatí, to je fajn.

R: Jo.

T: Tak jo, kde teď bydlíš?

R: Já bydlím v Děčíně.

T: V bytě nebo v baráku?

R: No velký barák.

T: A to je váš, nebo pronajatej?

R: Náš.

T: Ok a s kým bydlíš?

R: Bydlím s moje žena, tchýně a tchán, ale ty bydlí dole a my nahoře.

T: Jo, takže takovej ten dvougenerační barák.

T: Jak bys to porovnal, když jsi bydlel na Kubě a teď tady, tu úroveň?

R: Prosím?

T: Jak bys zhodnotil, jak se ti bydlelo na Kubě a tady.

R: Na Kubě život, atmosféra, lidi, všechno lepší. Tady pro mě lepší peníze.

T: Takže ten komfort je ten rozdíl.

R: Tady lepší komfort, na Kubě lepší život.

T: A chtěl by ses tam vrátit?

R: No, pokud mohl bych s dost peníze, tak samozřejmě, tak bych byl tam a tady na krátkou dovolenou.

T: Takže bys byl spíš tam a sem bys jezdil na dovolenou, kdybys na to měl dost peněz.

R: Na 100 %. I takhle jak to je teď.

T: Jako teď jak to tam je nastavený?

R: Jo, jako je teď, ale s peníze trochu.

T: A třeba, kdyby se to tam změnilo, jak je tam teď ten komunismu, tak myslíš, že by to bylo lepší, kdyby to bylo jako tady nebo je to lepší teď?

R: No nevím.

T: Aby je to jako nezkazilo víc.

R: No, myslím, že trochu lepší by to bylo, ale nevím.

T: Ok. Tak teď vzdělání. Jaký máš nejvyšší vzdělání?

R: Já jsem magistr tělocviku a sportu.

T: A to sis dělal na Kubě vid' jsi říkal.

R: Ano, ale tady to platí.

T: Aha a ty sis to musel nechat nějak potvrdit?

R: Tady jsem to poslal na Karlova škola, vysoká škola.

T: Karlova Univerzita..

R: Ano, ano, Karlova Univerzita, mi to schválili a poslali mi papíry, že tady jsem taky magistr tělocviku a sport a můžu pracovat jako magistr.

T: Jako učitel. A tys tam musel jet na tu Karlovku?

R: Ne, já jenom poslal papíry a oni schválili mi to a řekli, že teď jsem magistr i tady.

T: Tak to je dobrý. A nějak ses vzdělával tady v Čechách? Třeba češtinu nebo něco jiného?

R: Jestli já studoval čeština?

T: No, jestlis třeba chodil na nějaký kurzy, když jsi přijel třeba, nebo pozdějš.

R: Na začátek, první 2-3 měsíc chodil jsem na nějaký škola tady v Teplice tam bylo jazykový škola. Jsem měl kolem 28 lekce, jsem se učil plus mínus jak funguje ta gramatika a potom přijel jsem na ulice tady pracovat a byl jsem zmatenej, ale už vím aspoň..

T: Trošku.

R: No, trochu a tady pak mi pomáhala ta práce a další práce a tak.

T: A to jsi měl od někoho placený, měls to bezplatný, nebo sis to musel platit?

R: Ne to jsem měl zadarmo.

T: Zadarmo, když jsi sem přijel, tak jsi měl tenhle kurz prostě zdarma.

R: Jsem přijel s kamarád, že já budu tancovat tady, jsme měli skupina a on zařídil, že já to měl už zadarmo. Nepamatuju jestli on něco zaplatil nebo ne.

T: Ale ty přímo jsi nic neplatil, jasně. A na něčem jiným, kromě toho jazykového kurzu jsi byl?

R: Jenom na jazykovým kurzu.

T: No a než jsi sem přijel, než jsi přijel do Čech, tak věděl jsi něco o tom, jak to tady funguje? Kde jsou Čechy?

R: Nevěděl jsem vůbec nic. To tady jenom věděl jsem Czechoslovakia, protože když měl jsem 5-6 let, Czechoslovakia šel k nám na motocross soutěž a já slyšel, že tam je Czechoslovakia, ale nevěděl jsem, kde to je nebo něco jiného.

T: Jak to tady funguje.

R: Jak se tady mluví nic. Praga jo, to jsem slyšel Praga. Ale Republica checa nebo Czechoslovakia neslyšel a nevěděl nic.

T: No a jak ses sem teda dostal? Jak tě napadlo, že pojeděš zrovna sem?

R: Hele mně nenapadlo nic, jenom dostal jsem možnost jít ven, přes kamarádka a prostě budu to zkusit, jdu ven za peníze, poznat jiná kultura, jiný lidi a jdeme do Evropa se podívat.

T: Hm a věděl jsi v tu chvíli, že tady zůstaneš takhle dlouho? Jako chtěl jsi?

R: Hele měl jsem plánovaný, že budu podívat venku, ale nevěděl jsem, že zůstanu tady.

T: Jako nevěděl jsi, že zůstaneš tady v Čechách?

R: No, řekl jsem si, že uvidíme, jak to bude, pokud bude dobrý, možná zůstane tady dlouho a teď to je, tak nevím, jestli se vrátím, nebo jak dlouho tady budu a tak no.

T: A láká tě třeba jet někam jinam? Třeba do toho Německa, když tam už i pracuješ nebo se ti líbí víc tady v Čechách?

R: Je to... Je to stejný. Je to úplně jedno, já prostě chci peníze, pohoda, mít co potřebuju a žít.

T: Jasně.. a to máš pocit, že teď teda máš?

R: Mám normální, jako Češi.

T: Nemůžeš si úplně stěžovat jako, že by ses měl nějak hůř.

R: Ne, normální, není to extra dobrý, není to ani špatný, je to normální, akorát.

T: Jasně, jasně. Jak často jezdíš na Kubu?

R: Teď chodím každý rok.

T: A ty tam máš nějakou rodinu?

R: Tam jsou všichni.

T: Všichni ostatní jsou na Kubě?

R: Jojo, všichni.

T: Nikdo jiný není někde v zahraničí?

R: No, někdo z rodina vzdálenější, třeba syn mojí strejdu je v Amerika, ale moje rodina hlavná je celá na Kuba.

T: A ty je podporuješ nějak? Posíláš jim nějaké věci?

R: Moje matka, občas táta, někdy co je potřeba koupit pár věcí, tak to koupím já třeba.

T: A pak je tam dovezeš, když tam jedeš?

R: Ano.

T: Myslíš si, že si furt uchovááš ty prvky vaší kultury kubánský?

R: No určitě a nikdy nebude se to změnit. Nechci, nechci, Kubánec furt, všude. Samozřejmě budu integrovaný na tom místě, kde budu, teď když jsem v Čechách, tak se budu integrovat mezi Češima.

T: Mezi Čechama.

R: Tak, ale prostě budu vždycky já. Budu rozumět, ale furt budu Kubánec.

T: A myslíš, že teď už jsi tady tak nějak zapadnul, že už víš jak to tady chodí, že se můžeš bavit s těma lidma, že tě berou mezi sebe.

R: Některý mě berou, některý ne, to jee..

T: Kus od kusu.

R: Přesně.

T: Měl jsi někdy problémy nějaký kvůli tomu, že jsi Kubánec?

R: Kvůli, že jsem Kubánec ne, kvůli tomu, že jsem černý jo.

T: Takže nemaj jako vyloženě problém s kubánskou kulturou, ale spíš s tou barvou pleti?

R: Já si myslím, že Češi maj problém proti cizince spíš.

T: Jako obecně?

R: Jo, ale nevím, jestli jsou Romové nebo černoši, maj to horší. Jestli jsou z balkánských států, Jugoslávia a tak, je to úplně hrozný. My jsme na takový pytel, kdy jsme nějaký jiný. Ale, já se snažím ukázat, že jsem stejný jako ostatní i lepší než hodně tady a mě to je jedno co oni myslěj.

T: Jasně. A vidíš třeba nějaký pokrok? Že třeba ze začátku to bylo horší, když tě neznali a teď když tě poznali, tak je to lepší? Nebo ti přijde, že je to furt stejný?

R: No, no, já kolem sebe hodně lidí a ty mě mají rádi. Oni ví, kdo jsem, jak se chovám, že jsem normální člověk, stejně jako ostatní a nemám žádný problém, a naopak oni mi pomáhaj na cokoliv. Když neměl práce, oni pomáhali mi najít práci a všechno, ale jsou i opaky. Někdo mě nepozdravuje, nevím proč, ale mně to je jedno.

T: A když třeba si máš vybrat, když jdeš někam třeba na párty, nebo někam ven, tak jako rozlišuješ to, jestli jdeš s Čechem, nebo s Kubánцем? Že třeba radši jdeš za Kubánцем nebo naopak? Upřímně.

R: Radši jo, tady je to lepší zábava, ale spíš Kubánce, ale mně je to jedno jestli je to Kubánec nebo Čech nebo tak, já preferuju dobrý lidi víš, který mají rádi tancování, hudba, hezká zábava, ale spíš to jsou Kubánci (smích).

T: Jansě, ale přicházíš do styku s Čechama relativně často ne?

R: Jak?

T: Že jako potkáváš se s Čechama taky relativně často?

R: No, jo.

T: Jakoby i v práci, tam teda s Němcema.

R: Jo, jo.

T: Seš součástí nějaký organizace? Nebo klubu? Kubánskýho nebo českýho?

R: Jestli jsem?

T: No, třeba sport nebo..

R: No sport jo, to je s Češi, hraju tady v Teplice, jmenuje se VOSA.

T: To je ten volejbal?

R: Ano, teď právě taky se tady hraje.

T: A jako sdružení Kubánců, nebo nějaká komunita?

R: Ne my jsme trošku tady jako zvlášť, občas málo děláme spolu nějaká akce, ale nemáme žádná skupina nebo tak.

T: Tady máte takový scházecí místečko ne? (Pozn.: Rozhovor probíhal v kavárně, ve které se Kubánci často scházejí, jednou z hlavních servírek je totiž Kubánka, kterou často navštěvují)

R: Jako tady? Jo, jo tady jo. To jo.

T: Seš ženatej?

R: Ano.

T: A partnerka je teda Češka vid'?

R: Samozřejmě. Češi jsou, to máte hezký, to máte dobrý.

T: A jak dlouho jste spolu?

R: Teď 7 let. Jako manželka 7 let a spolu dohromady jsme 9 let už.

T: A děti máte?

R: Ne to nemáme ještě.

T: Takže teď nevíš, jestli by ses chtěl někdy vrátit na Kubu, nebo spíš tady zůstal?

R: Ne, já vždycky chci se vrátit na Kubě, ale s hodně peníze a všechno oukej.

T: A co když nebudeš mít třeba hodně peněz. Tím ti teda nechci kazit představy a plány (smích).

R: Když nebudou peníze, budu tady. A taky tady mám manželka tady a budu třeba dělat rodina a moje manželka patří tady. A já nevím, jak bude tady. Když bude tady, dobrý, když na Kubě, lepší.

T: Takže nemáš vyloženě nějaký plán.

R: Ne, nemám plán.

T: Jo ještě k tomu, jak si sem přijel. Tys přijel s kamarádem?

R: Ne já jsem přijel sám, ale přes kamarádka, co žije tady.

T: Aha a ta už tady byla?

R: Jojo, byla byla.

T: A ta ti dala ten nápad přijet sem. Jako i přímo sem do toho města?

R: Ne ne ne. Já jsem měl nápad. Ona měla svůj život tady, já dostal tu šanci sem přijet, přijel jsem a ona říkala, ať přijedu se podívat za ní a tak. Jsem přijel, jsme dělali pár tancování, jsem znal moje žena.

T: Tu jsi poznal tady?

R: Ano, to bylo 3-4 měsíc a už poznal jsem moje žena a no už byl tady a šel makat.

T: To ti pomohlo i se tady zorientovat nějak?

R: Jasně, ona mi skoro všechno zařídila. Jdeme tady a tam, všude, každá můj problém ona mi pomohla.

T: A ona ti i ukázala, jak to funguje, nebo tě to naučila, že tady máme prezidenta, že máme volby, že se chodí do školy tak a tak, tak to víš spíš od ní, nebo žes to spíš odpozoroval?

R: No přes lidma ostatníma, ale přes ní taky.

T: Ok. Když máš volnej čas, tak jak ho trávíš nejčastějš, co tě baví?

R: Nejraději, co nemůžu tady dělat, nemůžu hrát s kamarádama fotbal, basket na ulice s kamarády. Tady to máme mnohem lepší organizovaný, ale to tam děláme bez organizace, je úterý, budu na 4 hodiny, ne ne ne ne.

T: Tam je to spontánní.

R: Áno, přesně. Každý den se hraje na ulice a kdo chce, tam jde. To mi chybí hodně. A teď když mám volný čas je to, co mi zbyde, to mám rád taky, jít do fitness, slyšet nějaká hudba furt.

T: Hm, ještě něco jinýho, co ti chybí na tý Kubě?

R: Na Kubě mi chybí všechno, kromě komfort. Já si chci postavit svůj život sám a ten komfort a ty peníze, neměl jsem. Teď to mám, ale ten zbytek je tam.

T: Jasně no. A co třeba počasí? Zvyknul sis?

R: Počasí tady to je špatný, ale jenom mě zkazí náladu, když začíná ta změna, když začíná ta změna od to hezký počasí na to špatný. Když je jaro nebo léto, tak dobrý, ale když přijde ta změna na to špatný na podzim a zima, to je hrůůůza, hrůůůza.

T: Hodně vid'?

R: No, to je na hovno (smích). Ale pak už si zvyknu na to a už je to dobrý.

T: A když jedeš na Kubu, na jak dlouho jedeš?

R: Vždycky jdu na 3 týden.

T: A těšíš se už sem zpátky, nebo ne?

R: No taky se těším zpátky, protože už jsem zvyklá na takový komfort. Na takový peníze, jít do práce a vydělat ty peníze, co vydělám tady. Moje žena, ale na druhá strana, na ten život tady ne. Co se týče život, chci zůstat tam, tam se mi to líbí.

T: Jo.

R: Ale musím, protože potřebuju peníze potom. Čím dýl tam zůstanu, nevydělám a potom bohužel musím zaplatit všechno a musím být tady, abych to vydělal.

T: Jasně. Máš něco, co bys ještě dodal, o čem jsme nemluvili? Jinak ode mě by to bylo asi všechno.

R: Nevím, jenom tady v Čechách je pohodička. Tady je to opravdu krásný, ne úplně špatně, ne úplně výborně, ale je tady krásně. Dobrý, jenom bohužel já si myslím, že některý lidi nejsou úplně otevřený. A tady se to začíná otevřít tady teď, přijít cizince.

T: Jako otevřený těm cizincům, tomu něčemu jinýmu.

R: Ano, a proto myslím, že jsou ty problémy a taky lidi jsou závislý..

T: Jako že závidí?

R: Ano, závidí. Že jeden má to lepší a tak. Za cokoliv a nevím.

T: Tam toho maj všichni na Kubě málo, tak si nemají co závidět.

R: No, tam taky je to trošku stejný, to je všude, kdo má víc, oni čumí, protože nemá. Ale hodně lidí to neřeší, daj pár dolar a mají párty, bomba a tak.

T: To jo. A třeba se to tady tak změní.

R: Tady je to bomba, komfort všechno, podle mě, lidi se tady trošičku změní a bude to úplně skvělý.

T: Jasně, takže tady vykmitnem Tepličáky, nastěhujem sem Kubánce a bude to výborný. (smích)

R: Ano, některý cizince, ty, co maj hezká kultura, podle mě, podle můj názor, je to nejlepší. Protože třeba já, jestli budu tady jenom mezi Češi a česká kultura vidím tady všude, pro mě už to není ono, už to není pro mě zajímavý a jestli vidím brazilská kultura, já jsem Kubánec, to se mi líbí. Někdy potkám Americán, nebo Dominikánec, nebo Portugalec, jiná kultura, jiná hudba jídlo. Všechno se točí, každý den něco jinýho. Proto se mi líbí Praga. Multikulturní a můžeš tam dělat co chceš.

T: A nepřemejšlel si někdy, že by ses přestěhoval do Prahy?

R: Ne, protože já vidím Praha jako moc drahá, budeš zaplatit hodně a vyděláš málo. Pro mě moje Praha je v Německu. Já naučím se němčina a budu mít stejný peníze a mám klid. Mám dům tady, bydlím vedle hranice.

T: A teď už umíš něco německy?

R: Málo, málo. Jenom mluvím to, co potřebuju, potřebuju tohle, už je to hotový, to musím utahovat.

T: A jinak mluvíš anglicky a španělsky samozřejmě?

R: Ano, no v práci mluvím, tam je taky Kubánek, tak mluvím španělština, angličtina občas a český jazyk, protože tam je hodně Češi taky.

T: Tak jo, tak to je všechno, tak ti moc děkuju.

R: Děkuju taky.

7)

T...Tazatelka (Libuše Reichelová)

R...Respondentka (Barbara)

Rozhovor s respondentkou Barbarou proběhl 14.3.2020 v pražské restauraci, kde Barbara taktéž pracuje. Respondentka je velmi sympatická, byla po celou dobu veselá, energická, což dělalo celkovou atmosféru velmi příjemnou. Rozhovor byl jeden z kratších, trval 25 minut. V průběhu rozhovoru několikrát zmiňovala pomoc kamaráda Čecha, který jí výrazně ulehčil přechod a zařízení základních potřeb po příjezdu.

T: Ahoj, děkuju za pomoc. Tak můžeme začít?

R: Ano. To není problema.

T: Kdy ses narodila?

R: 27. srpna 1969

T: Jak dlouho žiješ v Čechách?

R: Teď to bude akorát 16 let co já přišla sem.

T: Hezky. A jaké máš občanství? Český, kubánský?

R: Kubánský. Tady já mám trvalý pobyt.

T: A to sis nechtěla nikdy udělat český občanství?

R: Chtěla bych, ale ještě bych se musela naučit hodně na tu zkouška. A bohužel s práce, a tak já nemám moc čas na to.

T: Aha, tak třeba se najde někdy čas a půjde to. Ale češtinu máš dobrou, tak s tím by nebyl určitě problém.

R: Já jako se domluví, ale tu gramatika mi moc nejde furt. A taky mi hodně trvá jako myslit nad tou větou, aby byla správně.

T: No, tak čeština není jednoduchá, ale aspoň se domluvíš.

R: Ano, ano. To musela se naučit, jinak furt potřebuješ někoho, aby ti pomáhal se vším, protože to neumíš říct. Ale zase tady v Praha můžu používat i španělština.

T: A kde pracuješ teď?

R: Pracuju v Bodeguita tady.

T: A co tam děláš?

R: Já prodávám doutníky hlavně a taky další věci jako třeba trička, nebo flašky rumu a tak.

T: Aha. A baví tě to? Jsi s tou prací jako spokojená?

R: Ano. Mě to baví. Předtím já pracovala na bar tam, a to bylo víc práce a stejný peníze. A pak jsme zjistili, že já umím dobrý prodávat, tak jsem začala dělat to.

T: Takže jsi tam začala jako barmanka. A pomohlo ti tu práci sehnat to, že jsi Kubánka?

R: No určitě. Bodeguita je kubánský bar a restaurace a tam oni jsou rádi, když tam mají kubánský lidi. To dělá ta atmosféra taky lepší, než kdyby to prodávala bílá holka třeba. (smích)

T: A dělala jsi ještě nějakou práci před Bodegitou?

R: Ne, to byla moje první práce tady.

T: A bylo těžký jí sehnat? Nebo najít?

R: Ne to ne. Mně řekl kamarád na Kubě, že by pro mě měl práci v Česku a že já chtěla z Kuby odejít, tak jsem do toho šla. A to bylo právě v Bodeguita.

T: A bydlíš teda v Praze jsem z toho pochopila?

R: Ano. Tady to je pro nás jednodušší.

T: Jako pro Vás pro Kubánce?

R: Ano, ale i další cizinci, protože tady se nemluví jen česky.

T: Takže využíváš i tu španělštinu?

R: Někdy jo.

T: A mluvíš i nějakým dalším jazykem?

R: Já trošičku se naučila v práci anglicky, ale jenom hodně málo.

T: A bydlíš sama?

R: Ano, sama.

T: V bytě?

R: Jo, tady kousek od Bodeguita já mám pronajatý byt takový malý.

T: A jak bys porovnávala úroveň toho bydlení tady a na Kubě?

R: (smích) No to se nedá vůbec srovnat. Tady je to úplně něco jinýho. U nás doma, tam prostě je jedno jak to vypadá, hlavně že v tom můžeš bydlet a někdy to je těžký, protože třeba nejde elektřina, nebo neteče voda a tak.

T: Jo, to jsem tam zažila.

R: No, to tam je skoro furt. Ale prostě to je fakt jiný. Tady je to jako moderní už a tam je to takový otevřený všechno a starý a tak, ale zas tam je to levný.

T: Jo, v Praze to není levný no.

R: Já ten byt mám taky přes ten kamarád, takže ani není tolik drahý jako třeba ty ostatní.

T: Tak to máš dobrý, v Praze je těžký najít byt co není drahej.

R: No to jo.

T: Tak, jaký je tvoje nejvyšší vzdělání?

R: Moje co?

T: Jako, jakou školu jsi dělala?

R: Aa jo takhle. Já dělala střední škola na Kubě.

T: A to bylo i s maturitou?

R: No, s maturitou.

T: A pak jsi pokračovala někam dál?

R: Ne, pak začala pracovat na fabrika, protože potřebovali jsme peníze, takže už jsem do školy nešla, ale já ani nechtěla. (smích)

T: A tady v Čechách už ses nijak nevzdělávala?

R: Jako ve škola? Ne, to ne.

T: A co třeba kurz nějakěj? Jazykovej, nebo něco.

R: Jo, to byla, když přijela asi 3-4 týdnů.

T: Hm..A to sis platila?

R: Já neplatila nic. Mně to zařizoval ten kamarád, ale nevím jestli on to platil nebo jak. Už to je hodně dlouho a pořádně já to nepamatuju.

T: Jasně to chápu. A ještě na něčem jiným jsi byla?

R: Ne, jen tohle.

T: No a jak ti to pomohlo?

R: Eeh. Jako oni nás učili ty základy, ale já tomu moc nerozuměla stejně.

T: A jak ses teda naučila.

R: V práci hodně.

T: A třeba teď bys šla na nějaký kurz?

R: Já bych šla, ale já nemám moc čas, protože když nejsem v práci, tak odpočívám a taky je to drahý.

T: Aha, aha. Jasný no.

T: A než jsi přijela do Čech, tak věděla jsi o nich něco?

R: Já jako věděla, že existuje Československo a pak ten můj kamarád mi něco vyprávěl, ale jinak moc nevěděla.

T: A zjišťovala sis něco předtím, než jsi sem jela?

R: Vůbec ne. Ani nebylo jak.

T: A to ses nebála, že jedeš někam, kde to neznáš?

R: Jako jo, ale já byla ráda, že můžu odejít z Kuby, a že třeba můžu vydělávat víc peníze.

T: Jasně. A teda to, jak to tady funguje všechno ses naučila potom co jsi přijela.

R: Ano, hlavně prostě v ta práce.

T: Jakože jsi okoukávala?

R: Ano a taky na ulice a na další lidi prostě. A taky internetu samozřejmě.

T: Jasně, jasně.

T: Ty jak jsi říkala tady žiješ už 16 let, po takový době, uchovávaš si furt nějaký prvky kubánský kultury?

R: Co myslíš?

T: No třeba.. eeh, třeba jestli vaříš jídla, který jsou pro Kubu typický, nebo jestli dodržuješ vaše tradice a tak.

R: Jo, to určitě. Já vlastně nevařím skoro nic jiného než kubánský jídlo. Mi to hodně chybí. A tradice jako svátky trochu jo, ale taky trochu už jako Češi, třeba Vánoce a tak. Ale my zas hodně slavíme Nový rok.

T: Chápu. Takže, kdybys měla říct, jestli se cítíš jako Kubánka, nebo jako Češka, tak co bys řekla?

R: Kubánská určitě, napořád. Ani nechtěla nic jiného.

T: Takže to bereš furt jako svůj domov Kubu?

R: Jako, to je těžký. Domov úplně tolik ne, ale já se tam narodila a dlouho tam žila a mám tam rodina a kamarád.

T: A jsi s nima v kontaktu?

R: No to je jasný. My si voláme přes IMO (pozn.:aplikace) a píšeme přes Facebook a whatsapp. Teď oni tam rozšířili internet, takže to je jednodušší.

T: To je fajn. A jezdíš tam někdy?

R: Ano, jezdím, ale jako na dovolená.

T: A jak často třeba?

R: Tak jednou za 2 roky, ale chtěla bych aspoň každý rok. No ale víš, kvůli ta práce a peníze to nejde. Tam když jedu, tak vezu všem nějaké věci a taky peníze a ono to je pak drahý.

T: A ty máš tam rodinu?

R: Mám tam maminku a tatínka a sestru. A taky další rodina jako strejda, teta, sestřenice. Ale pak taky máš tam hodně známých a kamarádů a všichni něco potřebujou a tak vezu pro hodně lidí věci.

T: Jako ne jen pro rodinu?

R: No. Rodina třeba dávám i peníze, ale pak třeba sousedi potřebujou nějaký oblečení a tak, tak já buď to vezu s sebou, nebo když někdo jede na Kuba na dovolená a má místo, tak já posílám s nima ty věci taky. Ale není to jednoduchý pro mě.

T: To se asi prodraží no.

R: To jo, ale prostě oni tam to nemají, takže já to budu vždycky posílat.

T: Jasně, tomu rozumím. No a co tady u nás. Máš tady kamarády? Nebo třeba přítele?

R: Jasně, atdy mám taky kamarádů hodně a taky tady je hodně Kubánci, tak s nima hodně se bavíme.

T: A co s Čechama?

R: Taky, já v tom nedělám rozdíl prostě, ale někdy je dobrý, že můžu mluvit ve svůj rodný jazyk víš.

T: Jo. Takže nedáváš někomu přednost? Jako třeba Kubáncům před Čechama.

R: Někdy jo, ale taky mám český kamarád.

T: A kdybys měla říct, jestli jsi sem už zapadla, co myslíš?

R: No, jo, jako tady už jak mě znaj, tak je to dobrý, ale stejný když mě vidíš, tak vidíš, že já jsem cizinka.

T: No, to bude vidět vždycky. A mělas kvůli tomu někdy nějaký problémy? Jakože by ti třeba nadávali nebo něco?

R: Jako nic hrozný, ale samozřejmě, že lidi na mě koukají jinak, protože jako já jsem černá. Třeba i v obchodech prostě vidíš, že koukaj hlavně na tebe kvůli tvoje kůže. Ale já si na to zvykla a mně nevadí být jiná. Slyším někdy třeba jak o mě mluví, ale já to prostě neřeším. Když někdo mě zná a prostě ví jaká já jsem, tak oni nedělaj rozdíl, jestli já jsem černá, žlutá nebo bílá.

T: To je dobře, že si to moc nebereš. A myslíš, že když někdo má takhle problém s tebou, tak je to spíš kvůli tomu, že máš jinou barvu pleti, nebo že jsi Kubánka?

R: Určitě, že já jsem černá. Jako Kubánka skoro nikdo nemá problém. Já jako jsem se nepotkala s někým, kdo by jako neměl rádi Kubánce. Oni ví, že my jsme prostě temeperamentní a třeba křičíme, ale to jsme my. A já jsem ráda za to.

T: A chybí ti to? Že tady takový nejsme?

R: TO je jasný. To je nejvíc co mě chybí tady. Ten život tady prostě je takový nudnej. Vy jste takový uzavřený a studený a nejste moc jako vášnivý a to mě chybí. Ale zase v práci je tam hodně další Kubánci, tak je to dobrý.

T: Jasně. A ještě něco co ti chybí na Kubě?

R: Tak samozřejmě moje rodina. Pak asi to, že tady je víc stresu, kvůli práce a jestli stíháš nebo nestíháš a tam prostě si užíváš toho života a je to takový lepší.

T: A nepřemýšlela jsi teda, že by ses vrátila.

R: To je těžký. Ted' já nechtěla se vrátit. Já už jsem zvyklá tady na to a tam už se taky necítím jako doma. A hlavně ten režim je prostě na hovno. Tam furt něco chybí a to tady není. Tady když něco chceš, tak si to koupíš prostě.

T: A někdy by ses tam chtěla vrátit? Jako později.

R: Možná, když tam se to bude změnit a já budu mít nějaký peníz vydělaný, tak pak jo. To je furt prostě moje Kuba.

T: Jo. No a co vlastně ty. Jsi vdaná, nebo máš nějakýho přítele?

R: Ne já nemám nikoho teď.

T: A děti?

R: Ne. Já totiž nemohla mít děti. Možná i proto odešla z Kuba, že tam mě děti nadržely víc.

T: Aha, tak to jo.

T: Ještě by mě zajímalo, kdybys měla říct, co pro tebe bylo tady nejtěžší?

R: Hm.. ze začátku všechno bylo těžký, protože je to úplně jiný prostředí a jiný lidi, jiný jazyk. Asi hodně ta češtinu, jak já neuměla za začátek, tak byla závislá na ostatních. A třeba na úřadě je všechno těžký a oni nemluví španělsky a prostě já nerozuměla co mám dělat.

T: Takže myslíš, že by pomohlo, kdyby byl na úřadě někdo, kdo mluví španělsky?

R: Taky a hlavně oni jsou nepříjemný tam hodně a všechno trvá dlouhý a já to tam nemám ráda. Jako teď už to je dobrý, ale na začátek, nebylo jednoduchý.

T: A ještě něco dalšího?

R: Asiii. Nevím. TU češtinu třeba se chtěla učit teď, ale nemám na to peníze a čas.

T: Jasně. Tak jo, tak to je ode mě asi všechno, jestli nechceš ještě něco dodat?

R: Asi ne. Ale já jsem ráda, že jsem tady v Praha, protože myslím, že tady je to pro nás cizinec jednodušší.

T: To je jasný no, tam je hodně turistů.

R: Ano, přesně.

T: Ještě něco?

R: Asi už nic mě nenapadá.

T: Tak jo, děkuju.

R: Není za co Libuška.

8)

T: Tazatelka... Libuše Reichelová

R: Respondentka...Yeni

Rozhovor s respondentkou Yeni proběhl kvůli okolnostem spojeným s pandemií Covid-19 prostřednictvím videohovoru. Paradoxně se jedná, dle mého názoru, o jeden z nejpodvedenějších rozhovorů. Respondentka má velmi dobrou úroveň češtiny, což konverzaci výrazně zjednodušilo. Rozhovor byl proveden dne 20.3.2020 a jeho celková délka byla 42 minut, jedná se tak o nejdelší rozhovor.

T: Ahoj.

R: Tak co, povídej.

T: Hele, bude to jenom krátký, jsou to 4 takový sekce..

R: Ano..

T: Já si tady jenom potřebuju zapnout diktafon na počítači, abych to pak mohla přepsat, tak jenom jestli ti to nevadí?

R: Určitě, nevadí, všechno, co potřebuješ.

T: Super, hodná. Děkuju moc.

R: Já nemám hezký hlas, ale to nevadí, jestli na tebe to pomůže tak já jsem ráda.

T: Mně to pomůže moc, já právě píšu o Kubáncích bakalářku a potřebuju rozhovory a teď je to o to těžší shánět s tím koronavirem.

R: Ale ty víš, moje čeština není perfektní, ale jestli ti to pomůže.

T: Ale je mnohem lepší, než co jsem dělala už předtím rozhovory, takže myslím, že to bude úplně v pohodě. To jsou jenom takový základní věci, tak můžeme asi začít. Kdy si se narodila? Jako datum?

R: Jako datum? Tak 27. ledna 1986.

T: Jasně. Jak dlouho tady žiješ v Čechách.

R: Tak asi 9 let.

T: A máš český občanství, nebo nemáš?

R: Ne, já mám trvalý pobyt.

T: Jenom trvalý pobyt.. a chtěla by sis udělat český občanství?

R: Určitě.

T: Jo?

R: Já se teď začnu připravovat na zkouška. Se začínám naučit jako gramatika, pro mě je to jako nejhorší. Protože historie, to je jednoduchý, to se jenom podívám na Google, ta historie pro mě trošičku něco nového, ale to se dá naučit, ale ta gramatika je těžký.

T: To je nejtěžší no. Ale máš jako dobrou češtinu, takže si myslím, že bys to určitě zvládla. A chtěla by sis nechat i kubánský občanství? Že bys měla jako dvojí?

R: No, no, no. Mně to nevadí, ale u nás to stejně nejde, já nemůžu žádat na ambasáda a zrušit svojí národnost, to pro nás je úplně povinný až do konce života.

T: Takže ty vlastně musíš mít vždycky dvě?

R: Ano, je to tak.

T: Aha, aha, no vidíš to jsem ani nevěděla. A ty jsi tady už byla předtím někdy? Jako třeba na návštěvě, že by ses přijela podívat? Nebo když jsi přijela, tak už jsi tady zůstala?

R: Ne, ne to vůbec.

T: Takže jsi přijela a už jsi tu zůstala?

R: Ano.

T: Jo, super. No a když jsi teda přijela, tak sis musela asi najít nějakou práci že jo, jak jsi jí hledala?

R: Eeh. Ne, nehledala práce, protože já přišla těhotná a hned porodila moje holčičky a zůstala na mateřský 3,5 roku a potom začala pracovat.

T: A co byla první práce, co jsi začala dělat?

R: První práce byla asistentka prodavačka na obchodák.

T: Jo. A bylo to jako v pohodě, nebo bylo to těžký?

R: No, určitě bylo to těžký, protože na začátku ta moje čeština vůbec není jako teďkon. Milionkrát jsem nerozuměla a oni na mě nerozuměli, ale časem naučila jsem toho hodně, to bylo jako škola. Ta práce byla jako moje škola na čeština. A fakt mě to naučilo strašně hodně, pravá škola pro mě tady.

T: Jo, super. A teď děláš co?

R: No, teď hned nedělám nic, protože ukončila ten práce a stěhovala se tady do Prahy, měla začínat pracovat na to samý a k tomu kombinovat nějaký restaurace nebo nějaký něco takového jako na krátký úvazek, ale kvůli ta situace, nejde to. Musím počkat.

T: To je na prd no, teď jsou všichni doma. Tak. Jaktože ses vlastně přestěhovala do Prahy.

R: No protože tam v Ústí už pro mě už to bylo jako, nic moc, protože už jako umím česky, anglicky, španělština jako mateřský jazyk.. já cítila, že už měla na to něco jít studovat nějaký

kurz, nebo něco, ale v tom Ústí to nejde. Jako práce tam je hodně, ale zase malá vejplata a tady v hlavním městě zase dá se dělat spoustu víc věcí než tam.

T: To jo, to máš pravdu. A teď v tý Praze bydlíš v bytě?

R: Ano, ano.

T: A to máš v pronájmu, není to tvoje vid'?

R: Ano, ano.

T: Kdybys to tak měla vzít, úroveň jako života teď tady v Čechách a a úroveň života na Kubě, tak co jsou třeba ty hlavní pozitiva na Kubě a ty pozitiva tady? Nebo naopak to, co tam nebo tady není?

R: Tak pozitiva na Kubě, pro mě jako, je to v uvozovkách jako doma, protože tam se narodila, tam je skoro celá moje rodina, ale bohužel kvůli politika a ekonomika, nedá se to, nic jako, protože za to máš peníze, ale nemáš co kupovat, protože tam není skoro vůbec nic. Ty obchody a tak jsou prázdný. Všechno je státní, to znamená jako soukromý nic. Teďkon byla malá změna, když stát povolila nějaký podnikání jako soukromý, ale k tomu oni furt maj nějaká brána, nějaký stop a všechno je to těžký. Jako tady je kapitalismo a všechno, všechno jde a můžeš dělat co chceš, když máš peníze, můžeš podnikat, můžeš kupovat co chceš, můžeš cestovat po celým světě, můžeš dělat úplně jiný život.

T: No, to jo. A kdyby se tam ten systém třeba jako změnil? Tak vrátila by ses tam?

R: Já myslím, ne, protože pravda je jiná. Jestli ten systém bude se změnit, to bude trvat ještě možná 50 let.

T: To bude trvat dlouho no.

R: To bude trvat dlouho a já myslím já to nebudu vědět, možná moje další generace, třeba moje děti, možná oni to budou vidět, ale oni jsou zvyklí bejt tady. Oni jsou český. Tam pro ně je to úplně jako džungle, tam oni nebudou bydlet, možná na dovolenou, za rodinou, ale jinak ne. Pro žít nebo tam zůstat to nejde, i já už jsem zvyklá tady.

T: Už sis zvykla na to jak to tady chodí.. na ten standard.

R: No, jsou věci, který mě furt budou vadit, třeba počasí, ale jinak už jsem zvyklá.

T: Ještě sis nezvykla na počasí? Vadí ti to?

R: No to nezvykla, protože ani na Kubě vůbec neměla ráda zima a tady je to hodně a k tomu počasí mění každou rok a teďkon třeba je březen ke konce a bylo už teplo jak má bejt, protože je jaro a už dneska je zas jak podzim a celý víkend bude zima. To jako, je to šílený.

T: A jak často jezdíte na Kubu třeba na dovču?

R: Ještě vůbec nebyla.

T: Nebyla?

R: Vůbec nebyla, já celou dobu žiju jenom tady, protože kvůli papíry, já tam nemusila cestovat a teďkon konečně mám trvalý pobyt a teď můžu bez problém, můžu cestovat kamkoliv budu chtít bez problém. A teď jestli to bude lepší mám plán na konci roku, nebo na začátku příštího roku už cestovat na Kubě no.

T: To by bylo super. Ale jsi v kontaktu s rodinou?

R: No to určitě. Posíláme si zprávu, zavoláme se a furt jsem úplně informovaná co se děje tam a oni vědí, co se děje tady zase.

T: To je ale hezký. To je moc hezký. Taak, jaký máš nejvyšší vzdělání?

R: Vysoká škola, proto je, pro vás jako, na tu standardní je to vysoká škola, já chodila na univerzita, ale nedokončila, protože nemůžu říkat, jakože mám tohle. Dělal jenom 4 roky a neukončila to.

T: A co jsi studovala? Jako nějaký obor, nebo specifikaci?

R: To bylo obor jako něco, já nevím přesně jak to můžete tady mít pod jméno, protože třeba, já ti dám příklad. Ta kariéra, co já tam studovala, jako kubánský systému připravila přesně jenom pro nás, jako pro určitý na Kubě, jestli já to chtěla dělat na cizině to stejný, já musela trošičku rekvalifikovat ten titul.

T: Aha.

R: A prostě to je víc věcí, já začala se připravit a pak mohla připravit jako učitelka, v muzeu, jako sociální pracovník. Nevím jaký obor tady mají Češi na to.

T: To taky nevím, jak by se to přesně přeložilo. My to máme rozkouskovaný víc.

R: No právě, protože já koukala na internet když chtěla udělat můj životopis a chtěla vědět pod jaký obor vy to máte tady a já to nenašla. Já si pamatuju, že na Kubě, oni nám ukazovali jak ten systém je úplně jinej než tady a to se může používat ty znalosti na cizince, ale není to úplně stejný. My máme takový speciální obor tam.

T: Taky mě nic nenapadá. A teda, ty sis dělala vejšku na Kubě a tady když si přijela, vzdělávala ses nějak? Jako nějaký třeba kurz nebo něco podobnýho?

R: Ne, nedělala jenom kvůli ta čeština, teďkon umím, ale kvůli práce vůbec to nestíhám. Ale tady jako v Praze až začnu pracovat, tak mám fixováno v hlavě, že konečně budu dělat čas a budu se připravit moje život až budu stíhat pracovat a budu chodit na nějaký kurz bez problému.

T: A chodila jsi teda na ten kurz češtiny, když jsi přijela?

R: No, chodila jsem párkrát, ale mě to vůbec jako, pro mě to nebylo zajímavý, protože já pak furt koukala na internet a venku furt slyšela něco jinýho, protože učitelé tě to tady naučí formálně a na ulici lidi potom mluvěj jak chtěj a je to úplně jiný.

T: No jasně.

R: A mě to nebavilo naučit si to takhle. Potom neměla čas ani kvůli dětem, protože byly malý a pak už jsem tam nechtěla chodit, že se to naučím radši sama. Proto ta gramatika ještě není tak... protože jsem se to učila ne úplně jako správně.

T: Ale na to, že seš učila sama, tak dobrý. To určitě jako.

R: Pro mě furt je jako, základní a důležité bylo, že já rozumím, co já chci říct, oni na mě mluví a já jím rozumím perfektní, i když já neumím to překládat hned, jako na mozek, ale vím, co oni chtěj po mě, za úkol, za práci všechno. Já chodím sama všude. Úřady, doktor, všechno zařídím sama bez překladatel. Jenom používám překladatel, když oni po mě chtěj to povinný, jinak na mě vůbec není jako potřeba překladatel. Překladatelka budu já.

T: No pak nejseš na nikom závislá takhle. Noo, pak budeš moct dělat překladatelku.

R: No to mám plánováno učit se ta gramatika přesně a budu chtít pak žádat si udělat ten papír s těma razítkama jako oficiální překladatelka, nebo nevím, jak se to přesně říká.

T: Jasně, jasně.

T: No a jak si sem vlastně vůbec přijela?

R: Tak, konečně já to můžu říkat bez problém a bez strach. No protože na začátku, když neměla takovou jako, legální vztah tady, já se bála, protože nevěděla, jestli když to řeknu, jestli bude problém nebo ne, vůbec nebylo problém. Já dostala azyl tady na začátku, ale to je úplně v minulosti. Já když plánovala odejít, já byla těhotná s moje holčičky, já přišla s moje bývalý manžel a měli jsme udělaný plán jako cestovat tady do Evropa, na Ukrajina s nějaký vízum, protože jsme potřebovali záminka pro odejít, ale plán bylo odejít do Spojených státu za jeho rodina. On tam měl rodina a tady Evropa pro nás byla jenom jako ...

T: Přechod?

R: No, jako most. Jenom přijít sem, protože to byla ta cesta, jak odejít a potom tady zůstat jenom pár dní a pak pokračovat tu cestu do Spojených států. Ale, nevěděli jsme to na začátku, nebo do předu, že to vízum bylo všechno falešný, přišli jsme na Ukrajinu a ty lidi, co jsme s nima dělali ten byznys, oni říkali, že všechny ty papíry na prokazování se by se musely dělat ilegální a jako já byla těhotná a úplně na termín s ten porod, já jsem řekla nejdu, protože já nebudu riskovat nic. Ani můj život, ani život mých holčiček, ani naše peníze, my jsme tady a tady je nějaká ochrana, jistota, tak zůstaneme a uvidíme, jak to bude. Aspoň už jsme venku a je jedno kde, to je jedno, jestli jsme na severní pól, Čína, to je jedno, ale jsme venku. To furt jako Kubánci to říkáme takhle. A tam ty lidi nám řekli, že na Ukrajině nemůžeme zůstat, protože kvůli ty zákony my bysme nemohli pak dostat nějaký legální status a furt bysme byli ilegálové.

T: No, to by bylo těžký.

R: No, doopravdy šílený. A i ta ruština, nebo ukrajinská to je podobný, je hrozný. A on nám říkal, to byl rok 2011, úplně jiná doba, oni nám řekli, že Kubánci všichni tam můžou přijít na azyl a hned oni bez problém dostanou nějaký legální status. V tu chvíli oni nám dali azyl a doplňková ochrana, to je úplně to samý. Na nějaký určitá doba a pak to můžeš prodlužovat a nám na ten moment to dali 2 roky. A my jsme sem přišli a už jsme tu zůstali, už jsme neodletěli.

T: Takže do USA už jste ani neplánovali odjet.

R: No, oni tam dělali miliony změn na zákony pro Kubánci přesně, oni dříve pomáhali nás a teď kon nic.

T: No, ty si tam teď nechtěj pustit pomalu nikoho. Tak to je zajímavý. Takže ty jsi vůbec nevěděla, jak to tady funguje, když jsi vůbec neplánovala sem jet.

R: Ne pro mě to tady bylo úplně jako překvapení. Protože stejně jako oni, když mi řekli Česká republika, pro nás na Kubě nevěděli jsme tu změnu, pro nás furt to bylo Československo. A já vůbec nevěděla, co je za jazyk, co je za systému, nic. Pak se dozvěděla, že je kapitalismus a není to jak na Kuba, a že se mluví česky, a tak no.

T: No a jak dlouho ti třeba trvalo, kdybys teď měla říct, než ses tady rozkoukala, než ses tady zvládla sama orientovat, zvládla sis někam něco sama jít vyřídit?

R: No, mně to trvalo doopravdy asi 3,5 roku, 4 roky možná, plus minus.

T: Hmm. Jo. A pomáhal vám někdo, když jste sem přišli do těch Čech?

R: No právě jo. My jsme od začátek tady znali nějaký Kubánci a oni nám dali kontakt a napsali tam moje nejlepší kamarádka, oni nám pomáhali s úřadama, s jazykem se vším. Protože oni viděli, že jsme velká rodina, ale neměli jsme nic. Fakt byl pro nás jako úplně jako druhá ruka. Hodně. Taky potom časem začala poznat český lidi, který mají rádi cizince a taky hodně pomáhají. Strašně hodně.

T: To je super

R: Jako mně se stalo milionkrát, když jsem potkala lidi, tak oni na cizince jako fuj, běž.

T: A setkávala ses s tím nějak častěji? Jako s nějakými předsudkami?

R: Na začátku jenom párkrát. Jak neuměla ten jazyk, já moc nechodila venku, jako neudělala ten sociální život a začala chodit venku, když už trochu rozuměla. A oni nebyli na mě jako hrozný, jenom oni, když viděli, že jsem cizinka a že moc nerozuměla, oni mě dali trochu na stranu, ale nikdy nebylo něco jako fráze nebo slova pro urážet mě. To fakt nekecám. Ale dohromady, na celou dobu, co bydlím tady mě bylo jenom 3krát dohromady, když byla venku a ty lidi byli na mě fakt jako debilové. Třeba jela autobusem a vedle mě seděla paní, já jsem telefonovala a ona nerozuměla, jsem mluvila španělsky, ona hned začala mluvit češtinu a ona si myslela, že já jí nerozumím, co ona říká a říkala, že ona mi nerozumí a tak dál. Já,

když končila ten hovor, tak jsem řekla, paní, neztejte se, ale že vy mi nerozumíte, mně je to úplně jedno, naučte se španělština, jestli budeš chtít vědět co říkám, koukej tamhle máš deset místo. A ona se postavila a šla si sednout jinam. A mně to bylo úplně fuk.

T: To je dobře. To si nemůžeš brát tyhle lidi takhle vůbec.

R: Ale to je normální, protože já jsem tady cizinka a některý lidi nemají rádi cizince, hodně lidí jo a oni to jako ukazují, ty, co nemají rádi a oni jsou protivný, zlý a mně to je jedno. Když mám dobrá nálada, já to dám na stranu a je mi to jedno, když ne, tak já jim ukážu, že taky umím česky a odpovídám na tu situaci.

T: To je dobře. Tak. Když bys měla říct, když třeba jdeš do nějaký restaurace, nebo se někam bavit, tak je ti jako jedno jestli jdeš s Čechama, nebo s Kubáncema, nebo to máš třeba radši jdeš s těma Kubáncema?

R: Mně to je jedno, protože když jsou normální. Ale jako já jak znám Kubánc a mám rodina a tady kamarády, tak mě to baví hodně, můžeme pokecat v náš jazyk, děláme takový věci a myslíme, že tady když jsou Češi a nerozumí, tak my můžeme mluvit co chceme, jako..

T: Jo,jo,jo.

R: Ale taky baví mě, když chodím s Češi, protože mám hodně kamarádů, máme rádi víno, kafičko, piva, tancovat.

T: Takže to úplně nerozlišuješ?

R: Mně to nevádí. Já se bavím se všema. A když potkáme se Kubánci s Češi na jedno místo a umíme se bavit pohromadě, jako normální lidi bez, jestli ty jsi Kubánc a narodila ses na druhý straně světa, tak je to tak i jako lepší.

T: Jasný. Kdybys měla říct, jestli se cítíš jako Kubánka, nebo už jako Češka?

R: Furt budu říkat jakože jsem Kubánka, protože třeba já se naučila jako, bydlet tady a umím se chovat podle českého systému a ten sociální život, ale jinak pořád jsem Kubánka. Já ráda poslouchám hudbu, mluvím nahlas a mě je jedno jestli sousedka mi vynadá nebo ne. Ona si myslí, že my se hádáme, ale my jako mluvíme nahlas, tak to tak jenom zní, ale my normálně jenom mluvíme. Ale pořád budu říkat jako že jsem Kubánka, protože mně moje národnost vadí jenom kvůli tomu systému a politika, ale jinak ne. Zkusím držet náš jazyk, naše tradice, jako jídla, jak umíme udělat všechno mezi náma.

T: Takže si furt udržuješ tu kubánskou kulturu?

R: No, protože my jsme trošičku víc přátelský a veselý a máme úplně jiný temperament oproti Češi. Nemůžu říct, že to tak není. Ne.

T: No to je jiný, hodně jiný. To se nedá nic namítat proti tomu. Takže jsi říkala, že ti chybí to počasí. Co ti třeba ještě chybí z tý Kuby?

R: Nevím, mně chybí počasí, mně chybí ta situace, když je nějaký důležitý datum, třeba matky den, jako oni jsou tam a já jsem tady. Nebo třeba tradice na Vánoce, když já musím tady slavit Vánoce, když u nás taková velká oslava a jídlo je na Silvestra, ale stejně jako i přes tu naše finanční situace, my uděláme si dvě takový velký večeře v jeden měsíc, mně to nevádí, já to udělám.

T: Tak jo a ještě poslední věc, kdyby ses měla zamyslet, co by ti třeba pomohlo, kdyby bylo jinak, aby ses tady líp zorientovala, nebo třeba co ti nejvíc bránilo v tom se tady nějak jako začlenit, tak co bys ocenila aby tady bylo. Jestli třeba jinak ty kurzy češtiny, nebo nějaký jako pomoc bezplatná, třeba španělskej překladatel, nebo něco takovýho.

R: No, mně strašně pomohla třeba, když třeba na různý úřady a ministerstvo, když oni pracují s cizinci, oni třeba mluví anglicky, jako univerzální jazyk, ale oni nechtěj mluvit rukama. Oni na nás udělaj povinnost mluvit jejich jazyk, nebo chodit s překladatelkama. Ted' mě to nevádí, ale předtím na začátku, nebo pro jiný, když začínaj svůj život tady a neuměj

česky, je to fakt strašně těžký. Nebo třeba, když chodíme, mně se to stalo osobně a já vím, že nejsem jediná, který se to stalo, chtěla udělat řidičák, udělala autoškola, ale neprošla, protože neudělala test, ne protože nevěděla, ale nestíhala čas kvůli jazyk. Protože rozuměla jsem, co tam je na počítač, ale na půl hodina nestíhala jsem to jako Češi. A mně to vadilo a mrzelo, protože já jsem se v tu autoškola naučila se řídit správně, naučila se všechny zákony přesně v čeština kvůli tomu, ale kvůli čas, já to neudělala. Protože oni nechťej postavit nějaký malej zákon pro cizince, který můžeme aplikovat a mít delší čas jako na teorie, na praktika je to úplně jinak, ale oni na praktika tě nepustěj pokud neudělás teorie. Takže já umím řídit, ale nemám řidičák. Neprošla na teorie a oni mě nepustili na praktika. No a taky to stojí peníze že jo.

T: No, to je drahý.

R: No a taky třeba, když my cizinci chceme udělat nějaký papír, je to strašně drahý. Třeba změna údaje na doklad, Češi platí jenom 50 Kč nebo nic a my jako cizinci změnu na údaje, jako třeba adresa a my cizinci se musíme stěhovat častějš, třeba kvůli práci nebo finanční situaci, nebo kvůli různým problémům, a každá změna nás stojí 1000 Kč.

T: To je velkej rozdíl no.

R: A to je jako, já myslím cizince, oni musí myslet, že tady furt bude finanční situace strašně daleko od Češi, protože my nemáme nárok doopravdy na všechno jako Češi. Ty poplatky na ty doklady, který jsou pro nás důležitý. Já neřikám, že zadarmo, já to nechci zadarmo, je to normální, za to se musí zaplatit, protože na Kubě taky se třeba musí platit za pas 100 dolarů nebo tak, ale myslím, že jestli oni budou chtít, oni můžou ty poplatky dát trochu....

T: Snížit?

R: No, níž. Můžou trošku uvolňovat, ať můžem dělat lepší život. Všichni cizinci pracuje normálně, maj standardní výplata a z toho žije tady, protože mají lepší život trošičku, než odkud přišli. To se týká třeba Kubánec, nebo Ukrajinec, ty komunistický země a často my chceme tady vydělat hodně peníze, protože my chceme pomáhat tu naší rodina na naše země.

T: No jasně.

R: A všechno jako je pak pro nás drahý doopravdy. Ale nedá se nic dělat.

T: Je to lepší než doma.

R: Třeba tam bude nějaká změna.

T: Jo, třeba to někdy přijde.

R: No až budu mít občanství český, tak budu mít ten šance abych měla hlas, ale možná oni pak na budoucnost budou poslouchat hodně cizinců.

T: Třeba to pak tak budou mít tvoje děti změněný.

R: No, třeba, to jo.

T: Tak joo, tak to je asi všechno, já ti moc moc moc děkuju.